



TUSEN OCH EN PALL
FORMGIVNING MED ETT MERVÄRDE



Grafisk Design &

Illustrationer

Tryckeri

Tryckta exemplar

Typsnitt

Ombrytningsprogram

Bildbehandlingsprogram

Anna Snellman

Juvenes Print, Turku

3 st.

Garmond, Roboto, Echinus Park

Adobe Indesign CS5

Adobe Photoshop CS5





Tusen och en pall

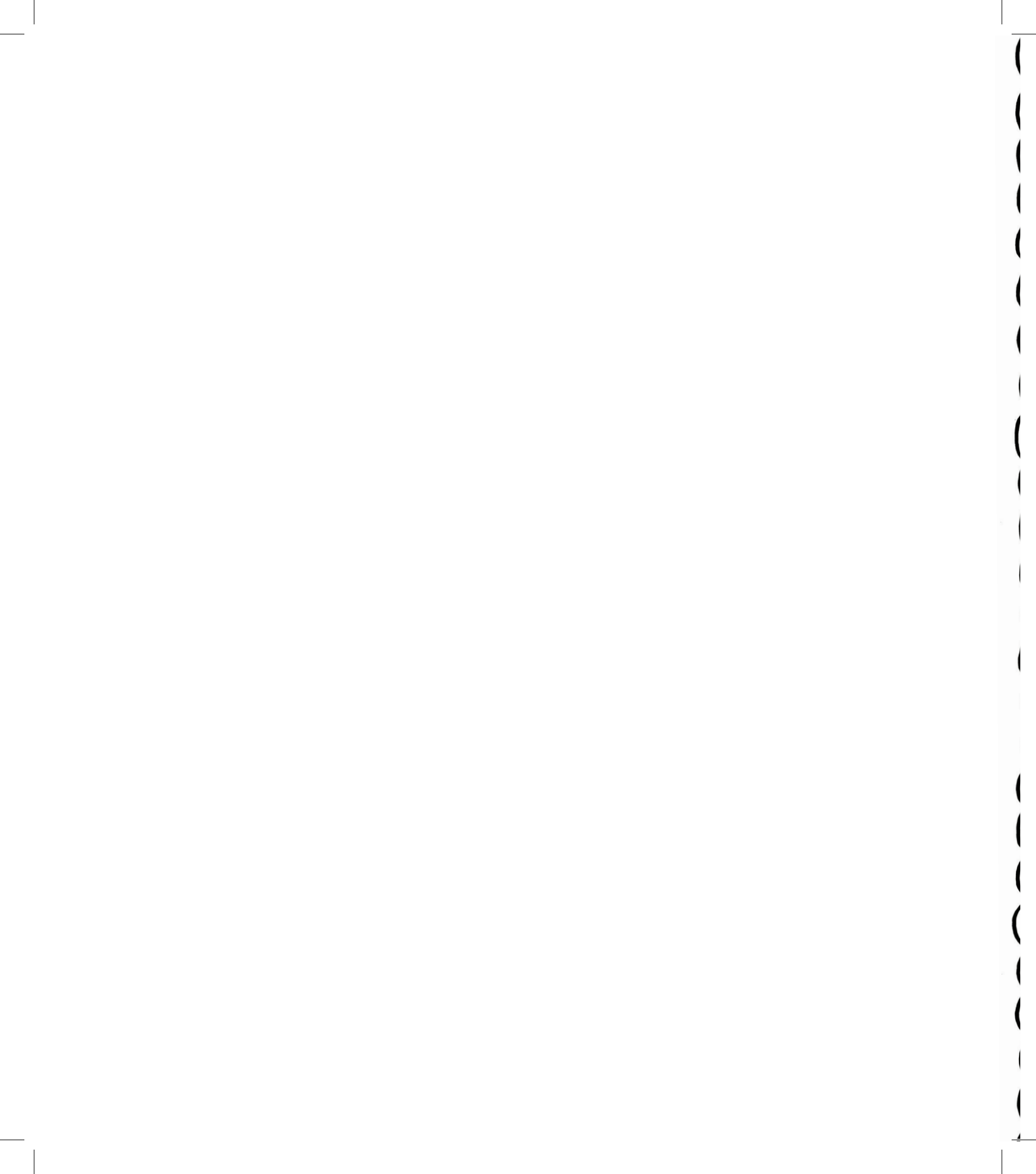
FORMGIVNING MED ETT MERVÄRDE

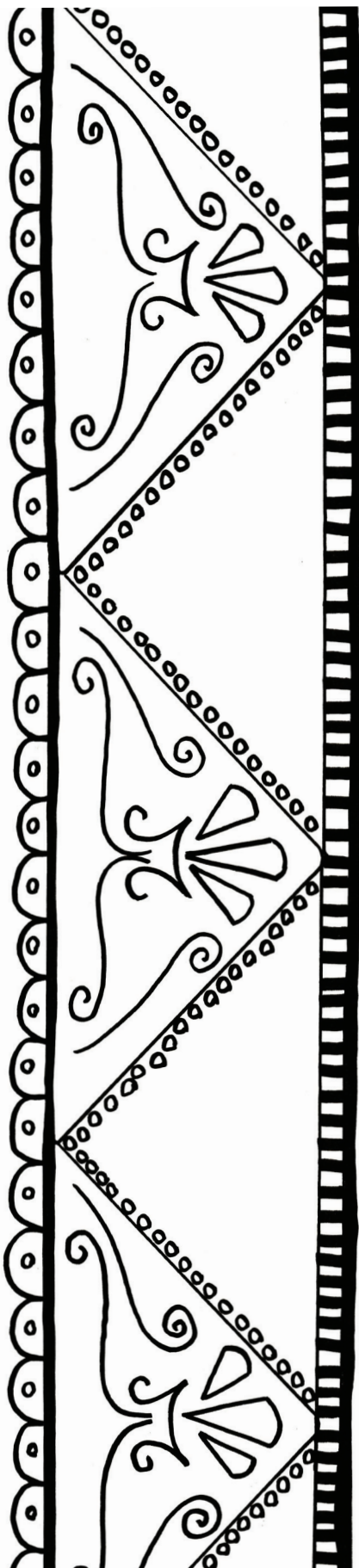
Examensarbete av Anna Snellman

Yrkehögskolan Novia

Formgivning / Trä och möbel

våren 2013





ABSTRAKT

EXAMENSARBETE

Författare : Anna Snellman

Utbildningsprogram och ort : Formgivning, Åbo

Inriktningalternativ : Trä och möbel

Handledare : Eeva Joutsenlahti

Titel : Tusen och en pall - formgivning med ett mervärde

Datum : 02.05.2013

Sidantal : 70

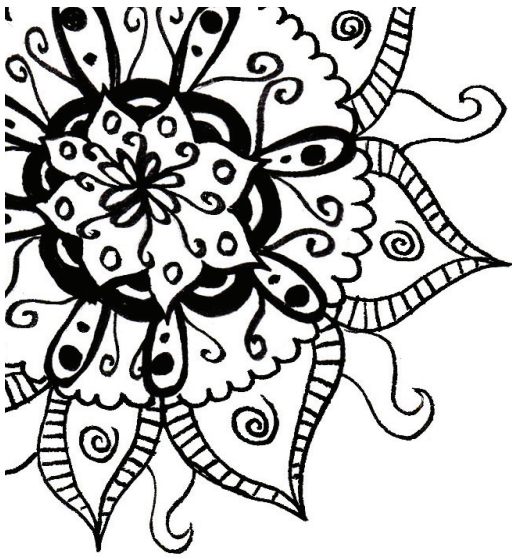
Bilagor : 4

S om examensarbete har jag i samarbete med en åländsk textilhantverkare utvecklat och tillverkat en liten serie sittmöbler. Denna serie består av en pall och en bänk som båda har det där lilla extra. I detta fall en textil som främjar den sociala utvecklingen i Indien, som handvävs på Åland och som i framtiden förhoppningsvis förgyller de finska folkhemmen. Både de teoretiska och praktiska delarna i arbetet fokuserar på etisk design. Jag disponerar arbetet på ett sätt som först

behandlar olika aspekter inom etisk design och om hur jag förhåller mig till dessa. Sedan presenteras två finska design företag, Mifuko och Mum's, som båda är verksamma inom internationellt etisk design. Med hjälp av ett frågeformulär kommer jag ta reda på vad de anser vara viktigt att tänka på inom ämnet. Till sist får ni följa utvecklingen av sittmöblerna, som kommer vara det praktiska målet med arbetet. Ett mål är att väcka ytterligare intresse för etisk design och att påverka konsumenterna och även mig själv.

Språk : Svenska

Nyckelord : Hållbar utveckling, Etisk design, Internationell design, Hantverk



TIIVISTELMÄ

Kirjailija : Anna Snellman

Koulutusohjelma ja paikka : Muotoilu, Turku

Suuntautumisvaihtoehto : Puu ja kaluste

Ohjaaja : Eeva Joutsenlahti

Nimike : Tuhat ja yksi tuolia - muotoilua lisäarvolla

Päivämäärä : 02.05.2013

Sivumäärä : 70

Liitteet : 4

Opinnäytetyössä on tehty yhteistyötä ahvenanmaalaisen tekstiilialan käsityöläisen kanssa ja sen pohjalta kehitään sekä valmistetaan pieni sarja istuimia. Sarjaan kuuluu penkki ja jakkara, joissa molemmissa on jotain erityistä. Tässä tapauksessa se on tekstiili, joka edistää sosiaalista kehitystä Intiassa ja on käsin kudottu Ahvenanmaalla. Toivon että tulevaisuudessa tuotteet antavat hoitoa suomalaisten ihmisten kodeissa. Sekä teoreettinen ja käytännön osa käsittelee eettistä muotoilua. Työ jäsentyy siten, että voi ensin lukea eri näkökohtia eettisestä muotoilusta ja miten itse

suhtaudun siihen. Sen jälkeen esittelen kaski suomalaisesta yrityksestä, Mifuko ja Mum's, jotka molemmat ovat aktiivisia kansainvälisessä eettisessä muotoilussa. Kysymyskaavakkeen avulla selvitän, mitä heidän mielestä on tärkeää pitää mielessä aiheeseen liittyen. Viimeiseksi työssä kerrotaan istuinsarjan kehittamisestä, joka on opinnäytetyön käytännön tavoite. Tavoitteena on myöskin herättää kiinnostusta eettistä muotoilua kohtaan ja vaikuttaa kuluttajiin sekä itseeni.

Kieli : Ruotsi

Avainsanat : Kestävä kehitys, Eettinen muotoilu, Kansainvälinen muotoilu, Käsityö



ABSTRACT

Author : Anna Snellman

Degree programme and place : Design, Turku

Specialization : Wood and furniture

Supervisor: Eeva Joutsenlahti

Titel : Thousand and a stool - design with a higher value

Date : 02.05.2013

Number of pages : 70

Attachments : 4

In my bachelors' thesis I have, in corporation with a textile artisan from Åland, developed and produced a minor series of sitting furniture. This series contains a bench and a stool that both possess that special something. In this case a textile which supports the social development in India, which is hand-woven on Åland, and which will hopefully gild Finnish homes in the future. Both the practical and the theoretical parts in this thesis will concentrate on the subject of ethical design. I will dispute my subject in a way that lets you first read about different aspects

of ethical design, and hear my thoughts on the matter. After that I am presenting two Finnish design companies, Mifuko and Mum's, who both are active within international ethical design. Using a questionnaire, I will find out what they think is important regarding this subject. Finally, you will get to follow the development of my two products, which is the practical goal of my thesis. My other goals are to increase further interest in ethical design and to affect consumers as well as myself.

Language : Swedish

Keywords : Sustainable development, Ethical design, International design, Handicraft



Tack

Min handledare Eeva Joutsenlahti,
min samarbetspartner Ilse Berg,
och Oskar.

Bild 1 : Indiska

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning

1.1 Val av ämne	13
1.2 Mål	14
1.3 Syfte	14
1.4 Problemformulering	15
1.5 Begreppsförklaringar	16
1.6 Avgränsningar	17
1.7 Metod	17
1.8 Min samarbetspartner Ilse Berg	18

2 Undersökande del

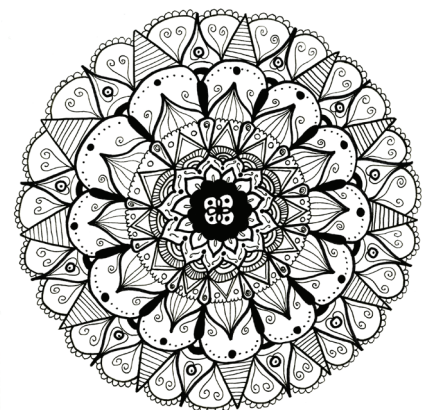
2.1 Producenternas eller konsumenternas ansvar	21
2.2 Textilernas mörka sida	22
2.3 Etiskt på hemmaplan	23
2.4 Design konsumtion	24
2.5 Finska designföretag med huvudet på skaft	26
2.5.1 Mifuko	27
2.5.2 Mum's	29
2.5.3 Frågeformulären	31
2.5.4 Jämförelse av företagen	32
2.6 Snälla material	34
2.6.1 Trämateriel	34
2.6.2 Stoppning	35
2.6.3 Ytbehandling	36
2.6.4 Textila delar	37
2.7 Sammanfattning	40

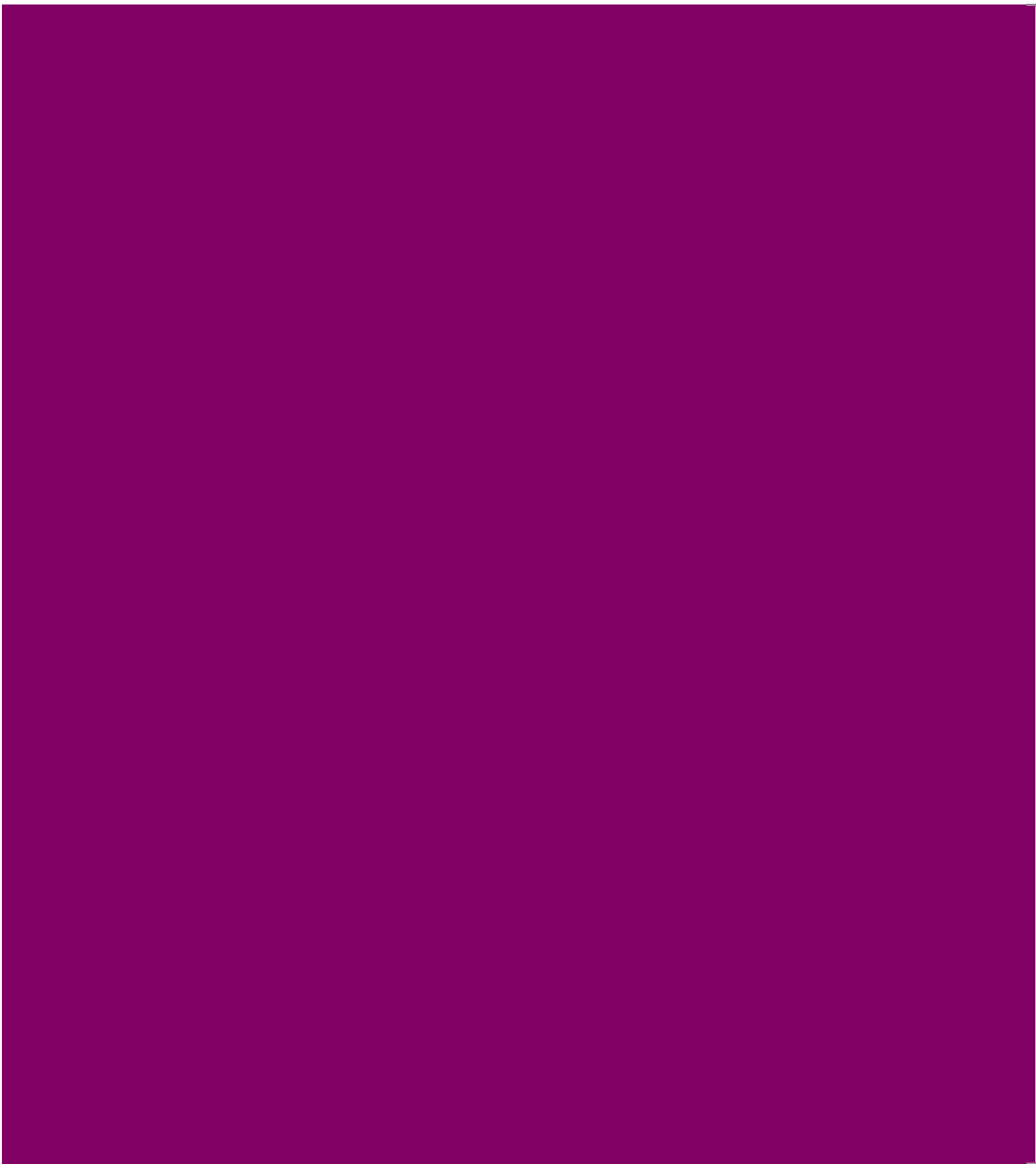
3 Tillämpning

3.1 Produktens bakgrund	43
3.2 Målgrupp och inspiration	47
3.3 Skisser	50
3.4 Miljö	55
3.5 Ritningar	57
3.6 Tillverkning	61
3.7 Grafiskt material	69

4 Avslutande del

4.1 Återförsäljare	73
4.2 Producenter	74
4.3 Avslutande diskussion	75
Källförteckning	77
Bildregister	79





1 INLEDNING

“DESIGN CAN HAVE MANY TYPES OF SOUL, THE KEY IS TO HAVE ONE.”

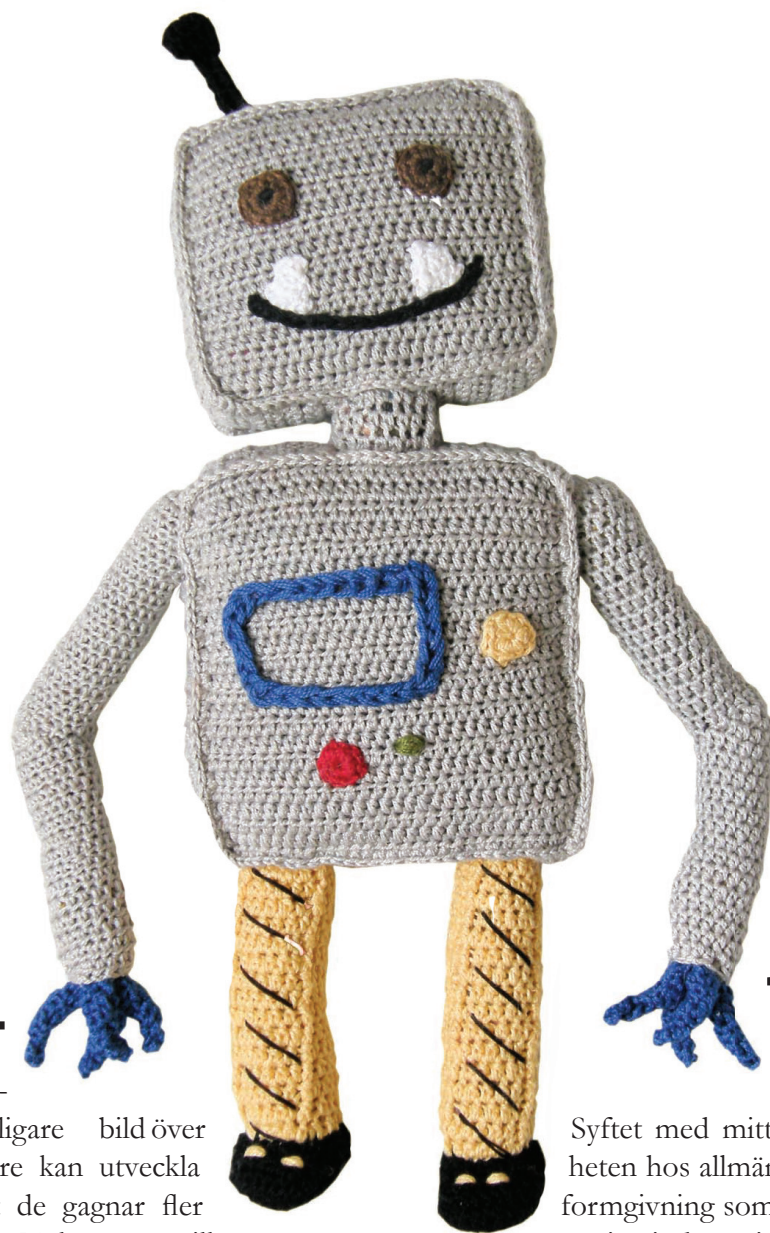
- JUSTIN AHRENS



1.1 VAL AV ÄMNE

Nu när den avsultande delen av min examen är här börjar jag fundera. Varför är ämnet formgivning så intressant just för mig? Varför valde jag över huvudtaget denna linje? Det första och självklara valet, som har varit med mig i många år, är att jag får ge utlopp för min kreativitet och följa utvecklingen från idé till konkret produkt. Ett annat mer filosofiskt svar, som jag insett under det senaste skolåret, är att jag har möjlighet att styra min design till något som gynnar mer än mig själv. Ansvarskänslan för en hållbar produktutveckling har vuxit sig allt större inom mig. Som enskild formgivare kan jag själv ta ställningstaganden om vad som är viktigt i mina produkter

och vad som värderas högst. Allt handlar om att hitta sin identitet som formgivare. I något skede av min utbildning började jag ifrågasätta formgivarens värde. Varför ska jag bli formgivare när vi redan har allt vi kan önska oss, och så mycket mer, i våra hem? Istället för att försöka uppfinna hjulet på nytt, eller i mitt fall bordet, stolen och sängen, borde jag fokusera på att utveckla det som finns till det bättre. Som att uppfinna ett hjul som inte förstör miljön, som tillverkas under rättvisa förhållanden och som håller i årtionden. Genom att sätta mig in i mer etiska frågor kring formgivning ökar jag såväl mitt eget, och genom mitt examensarbete även allmänhetens medvetande om rättvis design.



1.2 MÅL

Genom mitt examensarbete vill jag få en tydligare bild över hur jag som formgivare kan utveckla mina produkter så att de gagnar fler och inte skadar miljön. Målet är att tillverka en eller flera sittmöbler som lämpar sig för den nordiska marknaden och som stärker metvetandet om etisk design. Efter examensarbetet kommer jag försöka hitta producenter och återförsäljare med samma värderingar och som i framtiden kan ta dessa produkter steget längre.

1.3 SYFTE

Syftet med mitt arbete är att öka medvetenheten hos allmänheten, inklusive mig själv, om formgivning som gynnar den sociala utvecklingen i mindre privilegierade länder. Jag vill även visa så många som möjligt Ilse Bergs fantastiska Piki textil och berätta dess historia. Detta vill jag göra på mitt alldeles eget sätt, genom att utveckla eleganta sittmöbler som kan användas i ett vanligt finskt hem. Jag vill tillverka möblerna med naturvänliga material, kemikaliefattig ytbehandling och etiskt framställda tyger.



Bild 4 : Mifuko

1.4 PROBLEMFÖRMULERING

Vid framställningen av etiska möbler undrar jag hur sträng jag måste vara med att materialen håller nivån för att klassas som bra val i detta projekt. Vilka faktorer är det som väger tyngst? När Ilse Berg väver sina textilier med det indiska garnet gagnar det kvinnorna som får jobb i Indien och förminskar landets textilfabrikers avfall. Men sen exporteras tyget runt halva världen, vilket leder till föroreningar i världshaven. Vilket är det som väger tyngst? Gör jag världen egentligen en björntjänst? För att få svar på detta kommer jag att leta information om kvinnokooperativen i

Indien och försäkra mig om att garnet är värt frakten.

Det material som används flitigast i stoppade möbler idag är skumgummi. Skumgummi madrasser tillverkas av olja, vilket sedan länge är känt att inte vara en förnybar råvara. Detta material har till sin fördel en lång livslängd och ger det uttryck som jag söker i mina möbler. Jag vill använda skumgummi men för att hitta det bästa alternativet kommer jag att kontakta branschfolk som vet mera om denna typ av material. Om det inte finns miljövänliga skumgummi material eller andra stoppningsalternativ, måste mina sittkuddar bli platta då?

1.5 BEGREPPSFÖRKLARINGAR

ETIK

Etik kommer från grekiskan ethos, och betyder moralvetenskap eller moralfilosofi. Etiken försöker besvara frågor som ”vad är det goda?” och ”hur bör man bete sig”. Enligt SAOL är etik en vetenskap om sedlig gott och ont (Svenska akademins ordlista 2006). Tillämpad etik är en filosofisk disciplin som försöker applicera teoretisk etik till problem som människan möter i vardagen (Etik, 2013).

FORMGIVNING / DESIGN

I detta arbete använder jag parallellt design och formgivning endast för att minska upprepningar och skall läsas med samma innebörd. I boken Design att leva med skriver Per Mollerup en bra definition på design. Han menar att design är utformning av människoskapta bruksföremål. Om det inte är något bruksföremål som skapas och det endast tjänar ett estetiskt syfte, pratar man om konst. (Mollerup 2007, s.10). Jag håller fullständigt med Mollerup i hans definition och jag strävar alltid efter en balans mellan de estetiska och praktiska dragen i min formgivning.

ETISK DESIGN

Etisk design kan innefatta många olika delar. I detta arbete ska begreppet associeras med produktdesign som utvecklas av finska formgivare för att på något sätt gagna utvecklingen i mindre privilegierade länder. I mitt fall när jag använder mig av handspunnet garn från Indien som tillverkas under rättvisa förhållanden.

I och med denna typ av formgivning kan vi främja social utveckling samt erbjuda det finska folket unika produkter med ett mervärde. För företaget Mum's grundare Outi Puro betyder etisk design kort och gott en livsstil (Personlig kommunikation med Puro 2013.02.24).

RÄTTVIS HANDEL

Rättvis handel innebär att partnerskapet mellan uppköpare i de utvecklade länderna och producenter i utvecklingsländer skall hållas rättvist och rimligt. Rättvis handel arbetar för att höja lönerna till levnadsstandard åt utnyttjade bönder, artesaner och andra producenter (Global Mamas, 2013). Rättvis handel erbjuder konsumenter en möjlighet att motarbeta fattigdom vid upphandlingen av vardags produkter (Fair Trade, u.å). Rättvis handel har till största del märkningar inom livsmedelsbranshen och inom ämnet design finns märkningen främst på textilier. Hantverkarkooperativ i utvecklingsländer går med i organisationer för rättvis handel för att försäkra återförsäljarna om deras etiska värderingar (House of Fair Trade, 2013).



Bild 5 : Mum's

1.6 AVGRÄNSNINGAR

Etisk design tolkar jag som formgivning som har utvecklats i en kontext av moralfrågor. Ekologisk design kan vara en underrubrik, samt social design inom exempelvis äldreården eller sjukhus. I detta arbete finns det helt enkelt inte utrymme att bearbeta hela konceptet. Därför har jag valt att avgränsa ämnet till design som gynnar u-länder. Avgränsningen har jag gjort i och med

att jag redan har behandlat underrubriken ekologisk design i en tidigare forskning, och nu känner att jag vill fortsätta med samma koncept men ändra infallsvinkel. Genom att fördjupa mig i ämnet etisk design får jag den kunskap som behövs för att göra de rätta valen och profilera mig som en medveten formgivare. Det verkar även vara rätt i tiden att lära sig som dessa saker.

1.7 METOD

I den Empiriska undersökningen kommer jag att läsa in mig på ämnet etiska design dels via böcker och dels med hjälp av information som jag hittar på internet. För att få en uppfattning om vad som sker lokalt skall jag hitta företag som är aktiva inom denna genre av design och skicka ut frågeformulär till dessa. Information om det indiska garnet och dess produktion får jag via Ilse Bergs svenska leverantör Marie Carlsson, som grundat företaget Vackra garn och som jag kontaktar via e-post. Jag ska försöka hitta ett mer preciserande begrepp än etisk design, som syftar på samspelet inom design mellan U- och I-länder.

För att få mina produkter så etiska som möjligt tänker jag anstränga mig extra för att hitta så naturvänliga material som möjligt. Även vid letandet av producenter, återförsäljare och tryckeri kommer jag att beakta deras etiska profiler för att hitta de bästa möjliga för detta projekt. För att inte tära på mitt eget psyke kommer jag att gå in i detta projekt med realistiska förväntningar. Detta lilla arbete kommer knappast att ändra världen, men kan möjligen vara ett litet frö som kommer att påverka någons tankebanor, om inte endast mina egna.

1.8 MIN SAMARBETSPARTNER

ILSE BERG

Min samarbetspartner i detta examensarbete är textil formgivaren Ilse Berg. Hon väver främst hemtextilier så som mattor, pläddar, löpare och grytunderlägg. Ilse Berg har ett klart och enkelt formspråk i sina textilier som hon ger liv till med kreativa färgkombinationer och intressanta material. Hon är bosatt i Mariehamn, är hemma från Åbo och är delägare i andelsbolaget SALT. Ilse Bergs uttryck som formgivare går långt hand i hand med mitt eget. Hon tycker inte om att överarbeta produkterna och låter formspråket vara enkelt. På detta sätt kan produkterna tilltala en bredare publik och tilltala ögat en längre tid. Ilse Berg är ett välkänt namn inom hantverkets subkultur på Åland och har även deltagit i flertal utländska utställningar i bland annat Norge, Tyskland och på Färöarna (SALT, 2013).



Bild 6 : Ilse Berg

Jag kom i kontakt med Ilse Berg via mitt sommarjobb i Mariehamn 2012. Under sommaren arbetade jag som butiksbiträde för andelsbolaget SALT. Ilse Berg tillsammans med fem andra aktiva hantverkarkvinnor grundade Salt för tio år sedan. Målet var att ha egna

ateljéer och en gemensam butik på samma plats. I deras butik säljs deras egna alster samt åländ-

skt konsthantverk, böcker och lokala delikatesser. Det var speciellt en av hennes textilier som fängade mitt intresse. En löpare vävd av ett material som jag aldrig sett tidigare. Garnet lyste klart av flera olika färger och hade en otrolig lyster. När jag senare fick veta att garnet är importerat från Indien och tillverkas i ett kvinno-kooperativ som tar tillvara på spillbitar ifrån textilfabriker ökade mitt intresse ytterligare. Redan då började idén om ett eventuellt samarbete i mitt examensarbete gro.



Bild 7 : Iلسes mattor



2

UNDERSÖKANDE DEL

"EARTH PROVIDES ENOUGH TO
SATISFY EVERY MAN'S NEEDS,
BUT NOT EVERY MAN'S
GREED." - MAHATMA GANDI

2.1 PRODUCENTERNAS ELLER KONSUMENTERNAS ANSVAR



Något som är etiskt är samma sak som moraliskt och moralfrågor handlar om vad som är rätt eller fel, gott eller ont. God formgivning har jag lärt mig ska vara hållbar, miljövänlig och estetiskt tilltalande. Den sista delen är väldigt subjektiv, men de två första; hållbar och miljövänlig borde varje formgivare och företag kunna tillämpa. Det finns företag som säkrar sina intäkter med att följa strategin med planerat föråldrande. Den strategin togs i bruk redan på 1920-talet av General Motors. Den handlar om att öka konsumtionen genom att framställa produkter med begränsad livslängd (Rampell 2008, s.56). Det systemet leder till ökat avfall och behov av snabba naturresurser. Strategin låter inte hållbar, för att i de flesta fall är de miljövänliga materialen inte alltid

de mest ekonomiska och väls därför bort och för att produkterna hamnar snabbt på soptippen. Genom god marknadsföring och låga priser lockas självklart konsumenterna att köpa deras produkter. Mycket av ansvaret ligger alltså hos konsumenten. Genom att köpa god design, som är hållbar, kan det kosta lite mera men löna sig i längden. Man kanske kan använda den köpta produkten fyrdubbelt längre än den billiga versionen och samtidigt understöder man en mer hållbar konsumtion. Vi måste bryta oss ur ekorrhjulet och skapa en efterfrågan på etisk design. Allt handlar om utbud och efterfrågan. Vem är det som börjar? Producenten eller konsumenten? Jag har valt att börja som producent.



2.2 TEXTILERNAS MÖRKA SIDA

En stor del av våra möbler i hemmen är klädda med textilier, så som soffan, sängens madrasser och fåtöljer. Stora möbelhus importerar ofta sina textilier från något land med billig arbetskraft och stora naturresurser. Tack vare detta lyckas möbelhusen hålla ner priserna här i Norden och samtidigt skapa arbetsplatser i diverse u-länder. Det låter bra på papper, men ofta är verkligheten inte så svart-vit. Arbetsförhållandena i textilfabrikerna kan vara omänskliga och lönerna lägre än levnadskostnaderna. Produktionsländerna drabbas ofta av sociala och miljömässiga problem på grund av bristande arbets- och miljölagstiftning. Men att dra ut sin produktion från dessa länder helt och hållet skulle däremot innebära att deras ekonomiska tillväxt skulle försämrats (Rättvis handel, u.å). Det blir allt vanligare, och kanske lite trendigt, att företag tar sitt samhälls ansvar och arbetar för rättvis handel. Det är trots allt större

företag som har större möjlighet att påverka arbetsförhållanden och miljöpåfrestningar. Fair Trade skriver på sin hemsida att det till Sverige kom certifierade bomullstyger på marknaden 2005 tack vare den stora efterfrågan (Fair Trade, u.å). Under år 2011 såldes i Finland produkter av Fair Trade bomull till ett värde på 5,9 miljoner euro (Reilu Kauppa, 2011). Detta tyder på att marknaden är på väg år rätt håll. Ju fler företag som hakar på detta, desto bättre. I dagsläget finns det endast Fair Trade bomullstyger men förhoppningsvis utökar de sortimentet till andra textilier i framtiden. Silke har börjat användas flitigare i kläder tack vare fibrernas förmåga att andas och dess egenskap att inte irritera huden. Eftersom silke kommer naturligt från silkesmaskar anses materialet som miljövänligt, så länge som det inte behandlas med giftiga kemikalier (The ethical silk company, 2012).

Bild 9: Fotografi på silkestyger

2.3 ETISKT PÅ HEMMAPLAN

Eftersom jag ansvarar över tillverkningen av möblerna själv, kommer jag att ha god kontroll över vilka material jag använder och under vilka förhållanden arbetet sker. Genom att samarbeta med textilformgivaren Ilse Berg i detta projekt understöder jag även hantverket i Finland. Ilse Berg som är textilformgivare och väver sina textilier för hand, tar tillvara på en gammal tradition inom hantverket. Hantverket har varit ett verktyg för överlevnad i Finland och som ärvts från generation till generation.



Hantverket är ett unikt sätt att uttrycka sig på eftersom det får konstnärens egen prägel som ingen annan kan kopiera. Hantverket är även ekologiskt på det sätt att hantverkare ofta använder sig av närproducerade råvaror och material (Finlands hantverksmuseum, 2009). Genom att fortfarande uppskatta konsten av handvävda tyger stärker vi den kulturella hållbarheten i landet. Textilierna i mina möbler kommer att vara handvävda och hållbara. trästommen kommer bestå av finländskt kvalitativt trä och jag ska se till att ytbehandlingen är så miljövänlig som möjligt. Jag skulle även vilja att möblernas framtida producenter finns nära återförsäljarna, för att minimera logistiken. Jag vill bibehålla den närproducerade känslan i mina produkter så långt det går. För att få med miljö tänket genom hela mitt arbete har jag valt att trycka upp detta examensarbete hos tryckeriet Juvenes i Åbo som besitter miljöcertifieringen Svanen.

bild 10 : Mifuko

2.4 DESIGN KONSUMTION

Under loppet av tre månader kommer 90 procent av det som tas ur jorden idag att vara skräp. Det finns som tur är en strävan efter hållbarhet men det stoppar inte människan från att konsumera. Det är det slösaktiga konsumenten som är farligt för vår planet. Bara under de senaste femtio åren har vi förbrukat en tredjedel av jordens råvaror (Chapman 2011, s. 5, 8, 23). Linda Rampell menar i sin bok *Designdarwinismen*, från 2008, att på de ställen var det finns design finns det även kapitalism. Hon skriver att dessa två har samma historia. (Rampell 2008, s.10) Jag förstår henne. Att utbilda mig till möbeldesigner har fått mig att fundera på precis de problemformuleringar som hon tar upp i sin bok. Hur vi idag ser kapitalismen inom designområdet grundar sig i femtiotalets Amerika. Strategin för marknadsföring och företagsprofiler riktade uppmärksamheten till människors habegär. Företag som håller försäljningskurvan uppe genom att ständigt introducera nya modeller av samma produkt. Apples' iPhone är ett av många exempel på detta (Rampell 2008, s12). För att lyckas på den hårda marknaden måste företag på något sätt lyckas skapa ett habegär. Manipulation genom reklam är vardag och vi som konsumenter borde ha genomskådat metoden för länge sen. Ett större mål vore att inte längre behöva fundera på vad hållbar konsumtion är, utan att det skulle vara en del av människors vardag. Vi borde sträva efter att få bort hippiestämpeln från varumärken och produkterna som är måna om jorden och dess invånare. Produkter som kombinerar etiska värderingar och formgivning borde inte vara så utmärkande

som de är idag. På det sättet fortsätter identitetsbegäret hos människor. Med det menar jag viljan att förverkliga sig själv genom det man har på sig eller köper. Det bästa vore helt enkelt om målgruppen för etisk design kunde infiltreras med andra designintresserade människor. Med mina produkter vill jag därför rikta mig till det skandinaviska folkhemmet. Samtidigt som jag säljer en etisk produkt, vill jag att den ska tilltala mångfaldet. Enligt framtidsforskaren James Woudhuysen, som Rampell skriver om i sin bok, kommer etiken att få en växande roll. Eftersom Rampells bok publicerades 2008 kan vi konstatera att det låg någonting i Woudhuysens analys. Det solidariska och sympatiska kommer att sälja mera. Det är allt vanligare idag att företag försöker sälja samvete (Rampell 2008, s. 104). Exempelvis modehus som skänker 5 procent av sina produktintäkter, under en viss period, till någon hjälporganisation som sedan i sin tur kan bekosta deras verksamhet och marknadsföring med dessa pengar. I slutändan, vad är poängen att understöda ett sådant företag om deras sortiment dessutom tillverkas under ohumanitära förhållanden, med skrottretande löner och långa arbetspass? Det är i slutändan upp till konsumenten att välja vad som är viktigt och att ställa sig kritisk. Allt som är grönt är inte ekologiskt. Enligt Mum's ägare Outi Puro är det först när konsumenterna börjar ställa krav på de större kedjorna, och när de blir tvugna att svara på efterfrågan, som etisk handel kan få en ordentlig grund att stå på och man kan tala om att en marknad har formats (Personlig kommunikation med Puro 2013.02.24).

2.5 FINSKA DESIGNFÖRETAG MED HUVUDET PÅ SKAFT

I detta kapitel vill jag presentera två företag som båda är insatta i internationellt designsamarbete med etiska värderingar. Mum's har en butik i Åbo som jag flera gånger stannat upp vid och fönstershoppat och Mifuko hittade jag via lite sökningar på "etisk design Finland". Jag valde medvetet bort andra företag som även håller på med hållbar design eftersom jag i detta arbete ville rikta in mig på internationella samarbeten. Det verkar även vara betydligt vanligare för textilföretag att rikta in sig på etisk design jämfört med inrednings företag i Finland. Först vill jag presentera företagen utgående från deras hemsidor och senare med hjälp av frågeformulär, som jag skickat ut på e-post, genomföra en mer personlig diskussion om likheter och skillnader.

2.5.1 MIFUKO

FÖRETAGET

Mifuko är ett finskt design företag som är verksamt i Helsingfors och Kenia. Företaget grundades 2009 av Minna Impiö och Mari Martikainen, som båda har studerat vid Helsingfors konstindustriella högskola. Mifuko är swahili och betyder ficka. Minna har bott i Kenya i fyra år, där samlar hon nya design idéer och besöker de olika verkstäderna regelbundet. Majoriteten

av deras sortiment tillverkas i sju olika verkstäder runt om i Nairobi, som är Kenyas huvudstad. Företagets produkter har planerats av finska formgivare men har influerats av afrikansk hantverkarkonst, material och tekniker. Varje produkt utvecklas med den traditionella afrikanska hantverkstraditionen i åtanke och utifrån vilka material som för tillfället är tillgängliga. (Mifuko, u.å).

ETISKA TILLÄMPNINGAR INOM VERKSAMHETEN

Mifuko strävar genom sin produktion efter att främja den lokala verkstadsverksamheten och agera miljövänligt med handarbete och återvinning. På företagets hemsida, mifuko.fi, kan man läsa att de använder sig av begreppet ”Reilu design” för sin verksamhet. Eftersom verkstäderna besöks personligen av Minna Impiö försäkras de sig om att produktionen sker under rättvisa förhållanden. Flera av Mifukos underleverantörer erhåller även Rättvis handel certifieringen. Produkternas material kommer främst från Kenya och närliggande producenter. Deras produkter är ekologiskt tillverkade och

de använder sig mycket av restbitar från fabriker. Lädret och tygerna till olika väskor håller europeisk standard och är väldigt slitåliga. Inom verksamheten sprids handarbetetkonsten från de äldre till de yngre generationerna. Eftersom det lokala utbildningssystemet inte har plats för alla är Mifuko en organisation som kan erbjuda arbete till de som inte fått en grundläggande utbildning. Fattigdom är en vardag i många afrikanska länder och affärsutveckling i dessa länder är en viktig förutsättning. Mifuko är med i denna utveckling (Mifuko, u.å).

SORTIMENTET OCH PERSONERNA BAKOM

I Mifukos sortiment hittar man allt från heminredning till smycken och mycket där emellan. Väskor och korgar tillverkas i Mombasa och Machakos medan resten tillverkas i Nairobis olika verkstäder. Företaget försöker formge produkterna på ett sätt som förmedlar vardagen och livfullheten i den heta storstaden. Mombasa produkterna avspeglar en mer tillbaka-

dragen rytm med former från palmbblad och koralter i den Indiske oceanen. På företagets hemsida presenteras flera afrikanska artesaner och man får läsa om deras nära relation mellan formgivare och producent. Produktionens insyn och öppenhet är en viktig del av deras verksamhet (Mifuko, u.å).



Bildkollage 1 : Mifukos Produktbilder

5.1.2 MUM'S

FÖRETAGET

Mum's grundades år 2006 av Outi Puro när hon besökte Afrika och insåg hur mycket bättre startgrop i livet vi har här i Finland än på många andra ställen i världen. Hon är själv konstnär och det var via ett skolprojekt och en avhandling som hon fick chansen att besöka Afrika för första gången.

Den resan startade den långa processen till vad som idag är företaget Mum's. Idag skapar Mum's glad etisk formgivning tillsammans med människor runt om i världen. Deras showroom är beläget i Åbo centrum och produkterna tillverkas i bland annat Sydafrika och Bolivia (Mum's, u.å).

ETISKA TILLÄMPNINGAR INOM VERKSAMHETEN

Mum's sortiment består av produkter som är mer än bara estetiska föremål, de har en historia att berätta. Alla material som används i deras produktion kommer från lokala källor i Afrika och Bolivia. Mum's har även hållit flera workshops i Finland för att öka intresse för miljövänlig formgivning och föda ett kollektivt ansvar. Deras produkter och utställningar har vunnit flera priser för

sina ekologiska värderingar, bland annat vann de titeln för den bästa ekologiska utställaren på Formex mässan 2010, Stockholm. De påstår sig vara det första företaget som arbetat med skandinavisk, etiskt framtagen design i form av ett projekt med Anu Penttinen. Projektet resulterade i en serie väskor och det fick mycket publicitet (Mum's, u.å).

SORTIMENTET OCH PERSONERNA BAKOM

Mum's samarbetar med flera designers från Finland och Sverige som alla tillämpar ett miljövänligt tankesätt. Produkterna är färgsprakande och genomsyras av återvunna material. Företaget förenar människor runt om i världen med hjälp av formgivning och under sektionen people, på deras hemsida får

man läsa om personerna bakom företaget. Deras yngsta designer är den sjuårige Arne, som tecknar robotar och andra figurer, som sedan utvecklas till mum's virkade gosedjur. I deras sortiment finner man flera gosedjur, lampor, smycken och handgjorda möbler (Mum's, u.å).



Bildkollage 2 : Mum's
Produktbilder

2.5.3 FRÅGEFORMULÄREN

Eftersom jag inte fick svar på alla frågor jag undrade över kring hur ett etisk företag fungerar, valde jag att ta kontakt med de båda företagen via e-post. För att lättare kunna jämföra företagens svar valde jag att ställa samma frågor till båda. Hemsidor skall fungera till företagens fördel och därför förstår jag om de inte

vill publicera verksamhetens motgångar. Bland annat vilka problem de har stött på var något som jag ville höra om. Båda företagen svarade på mitt initiativ, vilket jag är väldigt tacksam över, och de båda gav innehållsrika svar på mina frågor. Jag har valt att bifoga frågeformuläret och diskutera svaren i följande stycke.



Genom att understöda internationellt etisk design gör man det även lättare för djur och natur att överleva på ömtåliga platser.

Bild 11: Fotografi av Ann-Sofie Kunell

2.5.4 JÄMFÖRELSE AV FÖRETAGEN

Likheterna mellan de två företagens verksamhet är påtaglig, men skillnaderna finns där. Mifuko berättar på sin hemsida mer ingående hur övervakningen av de afrikanska verkstäderna sker. Att ha en av grundarna till företaget permanent bosatt i Kenia ger det ett pålitligt intryck. Mum's presentation av människorna bakom företaget tyder mer på att de administrativa personerna befinner sig i Finland och producenterna utomlands. Mum's grundare Outi Puro berättar i sitt e-post svar att de har kontaktpersoner som reser runt till de olika producenterna för att dela ut mer material och direktiv.

Något som inte kommer fram på Mum's hemsida är att majoriteten av produkterna tillverkas av kvinnor, och oftast av mödrar, varifrån själva namnet har uppstått. Till skillnad från Mifukos verkstäder i Kenia jobbar Mum's producenter från hemmen, vilket gör det möjligt för kvinnorna att samtidigt ta hand om sina familjer. Mifuko har tillverkare av båda könen, men samarbetar med kvinnorförbund ute på landsbygden för att stödja deras rättigheter.

De har även verkstäder som utbildar funktionshindrade och HIV-positiva inom hantverk. Båda företagen stöder alltså den sociala utvecklingen i sina produktionsländer. Det verkar som att deras verksamhet och mitt examensarbete har samma mål.

Vad gäller motgångar inom verksamheten är de båda företagen väldigt lika. När man jobbar med utländska producenter måste man ta i beaktande deras kultur och sätt att utföra affärer. Mifuko har haft problem med bristande kvalitet i produkter och båda har behövt ha tålamod med fördröjda frakter. Kommunikationen har varit tillfälligt bristfällig. Puro berättar att man måste vara beredd på att vad som helst kan hända även sånt som man aldrig hade kunnat föreställa sig.



Bild 12 : Kvinnliga sömmerskor i Guatemala. House of Fair Trade

När jag frågade företagen om de anser att det finns marknad för denna typ av design i Finland svarade båda positivt. Båda påstår även att marknaden växer, vilket är positivt. Mifukos delägare Minna Impiö tror att det högre priset på etiska produkter kan vara ett hinder. Jag håller med Mum's grundare Outi Puro om att marknaden för etisk design skulle gagnas av att större butikskedjor började se över sitt utbud och börja tänka mer hållbart.

Båda företagen jobbar med utländska producenter för att öka deras livskvalitet. Outi Puro berättar att hennes företag vill se alla människor som likvärdiga och att det därför är bra att vi som har det så bra här i Finland har möjlighet att hjälpa andra. Hon berättar även att det ekonomiska stödet som arbetslösa i Finland kan få inte existerar i utvecklingsländer och att där jobbar man för att överleva.

Mifukos verksamhet har enligt Impiö samlat flera historier under deras verksamma år som tyder på att producenternas livskvalitet har förbättrats. Något som tydligt kommer fram under rubriken Workshops på Mum's hemsida, är att de jobbar mycket med att öka medvetenheten här i Finland. Genom att låta besökare klippa ut blommor i återvunna plastburkar visar de hur formgivning enkelt kan ta tillvara på vad som allmänt anses vara skräp. Mifuko koncentrerar sig mycket på att sprida denna typ av kunskap i Afrika istället. Mum's har även ett fysiskt showroom här i Åbo var man kan köpa deras produkter. Mifuko säljer endast sina varor på nätet och via återförsäljare. (Personlig kommunikation med Puro & Impiö, 2013.02.24, 2013-02.25)

2.6 SNÄLLA MATERIAL

I detta stycke vill jag bit för bit förklara vad mina produkter består av och hur jag, så långt jag kan, tillämpar etiskt tänkande. Materialplaneringen har nästan varit en större del än den själva estetiska produktplaneringen.

2.6.1 TRÄMATERIAL

Skogen är Finlands främsta naturresurs och trots att vi är de tusen sjöarnas land så täcks Finland till två tredjedelar av skog. Från denna skog exportrar vi massor med trämaterial till andra länder. Men även vi inom landet har tillgång till trä av toppkvalitet (Forest, 2011). I mina produkter vill jag använda mig av träslaget ask. Träslaget har ett vackert mönster tack vare sin tydliga ådring. Jag vill använda mig av detta

träslag för att få fram en fin effekt när det ytbehandlas mörkt. Jag vill att ådringen skall synas igenom ytbehandlingen för att känslan av naturmaterial skall komma tydligt fram. Skolans leverantör av träfanér är Nordiska Åbo Ab och de skriver på sin hemsida om deras värnan om miljön. De köper endast upp trä från underleverantörer som kan försäkra om återplantering så att kalhyggen motverkas (Nordiska, 2007).

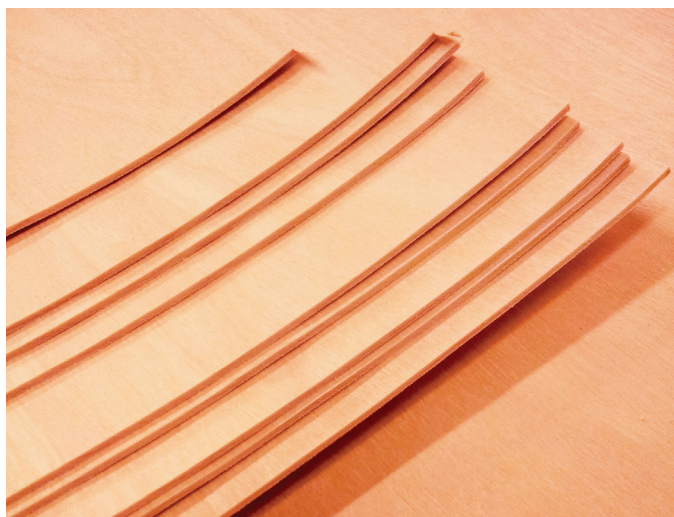


Bild 13 & 14: Fotografier på de trämaterial som jag använder i mina pråprodukter.

2.6.2 STOPPNING

Kuddarna till mina produkter sys upp på TAOs, Turun Ammattiopisto Säätiö, möbel-tapetseringslinje. Jag tänkte att slutresultatet blir bättre om jag låter någon med rätt kunskap tillverka kuddarna. När jag beställde kuddarna från skolan gick jag tillsammans med Päivi Sirkkiä, som är lektor på skolan, igenom olika miljövänliga alternativ. Hon presenterade tre olika möjligheter för stoppningen som de kan tillverka på skolan. Det mest miljövänliga alternativet vore att enbart använda sig av naturmaterial, som tagel eller kokosfiber. Men det är tidskrävande, komplicerat att göra kuddar av och de håller inte formen lika länge. Dessa material är trots allt väldigt billiga, 3€/kg. Ett annat alternativ, som jag beslöt mig för att

använda är materialet limi. Limi är en sorts skumgummi madrass som har tillverkats av återanvänt skumgummi kross. Materialet gör det möjligt för madrasser och kuddar att återvinnas och förminska därför avfall. Detta material är billigare än nytillverkad skumgummi och håller formen länge. Limi skumgummi är fastare och mer kompakt än många andra sorter och passar därför bra till mina produkter (vaahtomuovi, u.å). Päivi Sirkkiä menar att i dagsläget är skumgummi inte alls lika miljökadligt som tidigare. Det tillverkas fortfarande av olja, men endast till en bråkdel jämfört med förr. Nyare skumgummi klassas heller inte som problemavfall utan kan slängas och brännas med vanliga sopor. (Personlig kommunikation med Sirkkiä 2013.03.05)

2.6.3 YTBEHANDLING

För att trästommen ska hållas fräsch länge måste den ytbehandlas på något vis. Att betsa träet svart tror jag kommer ge ett extra lyft till textilen som är väldigt färggrann. Eftersom betsen absorberas av träet och tränger in i porerna, är det bra att lacka ovanpå för att skydda ytan ytterligare. Jag har alltid varit en som gillar kontraster och jag tror att denna färgkontrast kommer få mina möbler att sticka ut. För mina prototyper kommer jag därför endast använda svart ytbehandling, som senare kanske kan utvecklas till flera färger. Viktigt för mig var att hitta en ytbehandlig som är skonsam för miljön. Tikkurilas Kiva möbellack var det bästa alternativet som jag hittade vid måleributiken. Lacket finns att få i flera nyanser och även i svart som jag ville ha.

Försäljaren vid Turku tapetit ja maalit förklarade att med lacket får jag allt i ett, den svarta önskade nyansen och en säker ytbehandling som skyddar mina möbler. Lacket är vattenbaserat och M1-märkt, vilket betyder att det är skonsamt att använda för både människan och miljön (Tikkurila, 2012). Produkten bär även den finska nyckel symbolen som visar att den är tillverkad i Finland. En annan möjlighet kunde vara att använda Osmo trävax som finns att få i olika nyanser. Vaxet är även det skonsamt för miljön. Orsaken varför jag inte valde denna ytbehandling var på grund av dålig tidigare erfarenhet. Det kan vara svårt att få en jämn fördelning av vaxet eftersom man måste stryka på det med en svamp eller trasa. Därför valde jag istället Tikkurilas lack.



bild 15:
M1 - märkning



bild 16:
Finsk produkt
logo

2.6.4 TEXTILA DELAR

PIKI GARN

Den information som jag har fått om Piki garnet och dess ursprung har jag främst fått från Ilse Bergs leverantör Marie Carlsson som jobbar för Vackra garn i Stockholm. I mina produkter kommer jag som sagt använda mig av ett indiskt garn. Garnet heter Piki och är en blandning av bananfibrer och silkestrådar som blandas samman. Indien är världens största producent av banangarn. Silkestrådarna i garnet kommer från restmaterial inom textilindustrin och handspinnas av indiska kvinnor (Personlig kommunikation med Carlsson 2013.02.04). Bananfibrer utvinns från bananträdens stam och handspinnas och färgas i efterhand. Bananfiber garn är lent och mjukt och har liknande lyster som silke. Därför förekommer bananfiber ofta i olika silkesblandningar så som piki garnet (frufloa, u.å).

Garnet som spinnas för hand i kooperativ ger kvinnor i Indien möjlighet att själva tjäna pengar och försörja sina familjer (Carlsson 2013.02.04). Kooperativ blir en allt vanligare arbetsform inom hantverkarbranschen i Indien. Tillsammans blir det lättare att nå ut till internationella återförsäljare och investeringar kan göras i grupp.

ÖVRIG TEXTIL

Eftersom den vävda indiska textilen är rätt dyr, känns det onödigt att använda den även under kuddarna, var ingen ändå ser den. För att hålla kuddarna på plats på mina sittmöbler låter jag sy in små magneter i kuddarna och som jag även sänker in i möblerna. För att magneterna ska orka hålla kuddarna på plats

Denna verksamhet säkerställer även att produkterna som tillverkas får ett rättvist pris. Flera kooperativ är medlemmar i organisationer som säkerställer deras mänskliga rättigheter på arbetsplatsen (House of fair trade, 2013). Ilse Bergs textilier som vävs av detta garn är otroligt vackert och unikt. Silket gör att textilen skimrar som läppglans.

På skolan hade jag möjlighet att utföra ett test med en crockmeter. Det visar hur mycket färg som textiler faller vid nötning. Iلسes textil klarade sig bättre än förväntat och fällde väldigt lite färg med en torr provbit. Textilen färgade av sig mer med en blöt provbit, vilket de flesta tyger gör. På skalan mellan ett och fem, var fem är bäst och ett är mest ömtåligt, fick textilen höga siffror. 4,5 vid torr testning och 3,5 med blötlaggd testning. Testningen skedde inte i en laboratorisk miljö, vilket kan påverka resultatet. Den enda möjliga nackdel med garnet är dess ojämna struktur. Jag är rädd att det kan börja ludda om det nöts mycket.

Jag är väldigt glad över att ha tillgång till denna textil. Möblerna som jag utvecklar får ett betydligt högre känslö värde när jag vet att de gynnar andra som kanske inte har det lika lätt.

bör undertyget vara relativt tunt men ändå stabilt. Jag hittade ett enfärgat bomullstyg på Eurokangas som är Fair Trade märkt, vilket passar ypperligt till detta projekt.



Bild17 : Illes Piki
textil



Bild 18 : en av Mum's producenter i Bolivia

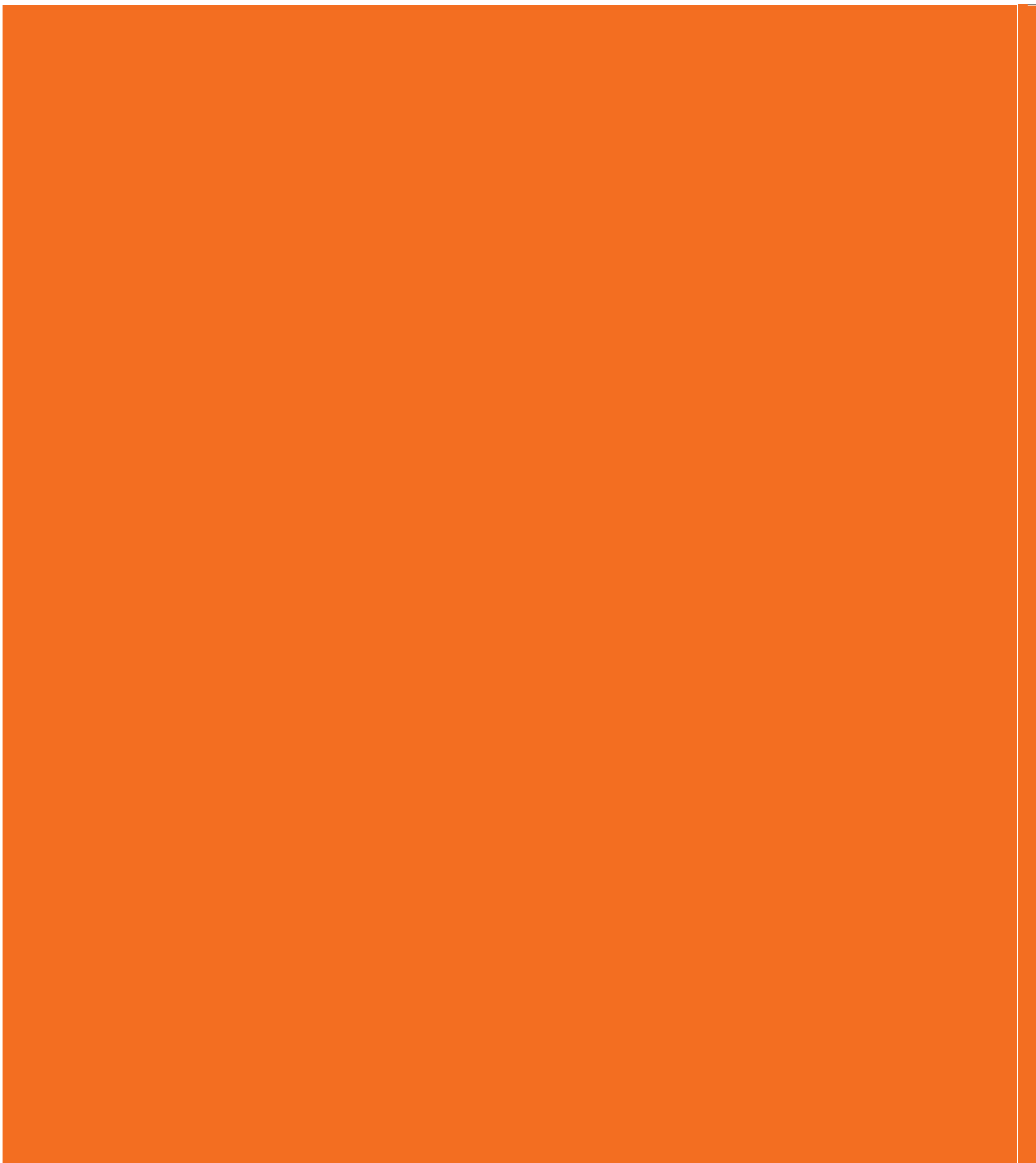


Bild 19 : Kvinnokooperativ i Bangladesh, House of Fair Trade

2.7 SAMMANFATTNING

Både jag och Mum's grundare Outi Puro verkar vara överens om att det sist och slutligen är upp till konsumenterna att kräva rättvisare produkter. Det är roligt att läsa på Fair Trade's hemsida att det finns en stor omsättning av deras bomullsprodukter. I dagsläget verkar ekologiskt livsmedel ha en stadig grund och jag hoppas på att de etiska värderingarna kan smitta av sig, ännu mera, på design. Även om det finns ens-taka design butiker, så som Mum's och Mifuko, vore

det härligt om det kunde dyka upp större kedjor som enbart håller på med Etisk design. Jag har nu fått uppfattningen om att Fair Trade är den märkning som man skall söka efter om man vill vara riktigt säker. Eller så granskar man producenterna själva, så som Mifuko och Mum's gör. Jag är glatt överaskad att Mum's även delar min uppfattning om att medvetenheten hos allmänheten måste öka för att det skall kunna ske en förändring.



3

TILLÄMPNING

I'M STARTING WITH THE MAN
IN THE MIRROR."

- MICHAEL JACKSON

3.1 PRODUKTENS BAKGRUND



**Bild 20: Eget fotografi från butikens balkong.
På mitt sommarjobb fanns det gott om inspiration.**

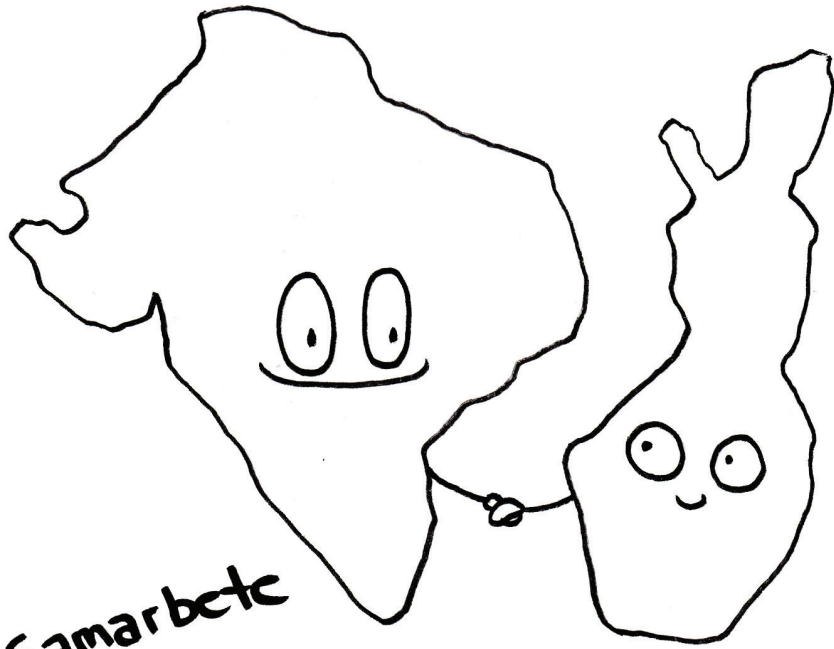
Som jag redan nämnde i Ilse Bergs presentation föddes idén om ett samarbete redan under förra sommaren. Efter jag fått syn på textilen som vävts av indiskt garn började idéerna bubbla. Till en början när jag skissade på idéer, under sommaren 2012, hade jag andelsbolaget SALT som möjlig återförsäljare som startpunkt. Eftersom deras försäljning är som störst under sommarmånaderna då turisterna hittar till Åland, började jag tänka i banor för sommarmöbler, utomhusmöbler och hängstolar. Nu i efterhand var det bra att jag snabbt lämnade det temat eftersom jag vill rikta mig till fler återförsäljare än enbart SALT.



**Bild 21 : Ilse Bergs
vävda sjalar.**

Ilse Berg hakade snabbt på idén om ett samarbete och hon motiverade mig att sikta högt. För att jag ska nå ut till så många som möjligt med detta examensarbete bör jag hitta fler återförsäljare. Därför började jag fundera på vilka möbler som både innehåller textil och trä, och som passar de flesta. Under höst terminen och mycket under jullovet började jag fundera på att kombinera förvaring med sittmöbel. Jag gillar multifunktionella möbler och jag ville verkligen skapa någonting funktionellt. Då fördes tankarna in på bänkar med inbyggda lådor eller fack. Eftersom jag började fundera på mina produkter inför slutarbetet redan på sommaren, hade jag gott om tid att låta tankarna gro. Processen har inte varit framtvindad utan jag har skissat då jag fått någon ny idé. När det var dags att på allvar börja med examensarbetet och de andra projekten var avklarade, hade jag samlat på

mig en del material som jag kunde visa Ilse Berg. Produkten som vi valde är en bänk med uppböjda kanter och svarvade ben. Jag vill ha trästommen svart för att ge textilen en kontrast som får den att sticka ut ännu mera. Eftersom vi båda var överens om den svarta färgen har jag inte koncentrerat mig ytterligare på att testa olika färger. När vi hade valt vår favorit skiss att fortsätta med, började jag fundera över möjligheterna att utveckla en hel serie av denna stil. Idén var att serien skulle kunna bestå av en pall, en bänk och en högre pall för köksöar och bardiskar. Senare valde jag att för detta projekt tillverka en pall och en bänk. Jag ansåg att det var ett rimligt praktiskt utförande under tidsramen som vi fått. De skulle även tillsammans se enhetliga ut och en högre pall kan vara något som jag får möjlighet att utveckla i något senare skede.



Global social
hållbarhet

Samarbete

Social design

Jämlikhet

♀ ♂

Motarbete-
kast system

ekonomisk

Ethiskt blir i
många fall i
dyrare

Samarbete
mellan mig
och Ilse

social

Indien

Näckdelar

Hantverkar
traditioner

Status
värdering

Dyrt
tyg

Lång
frakt

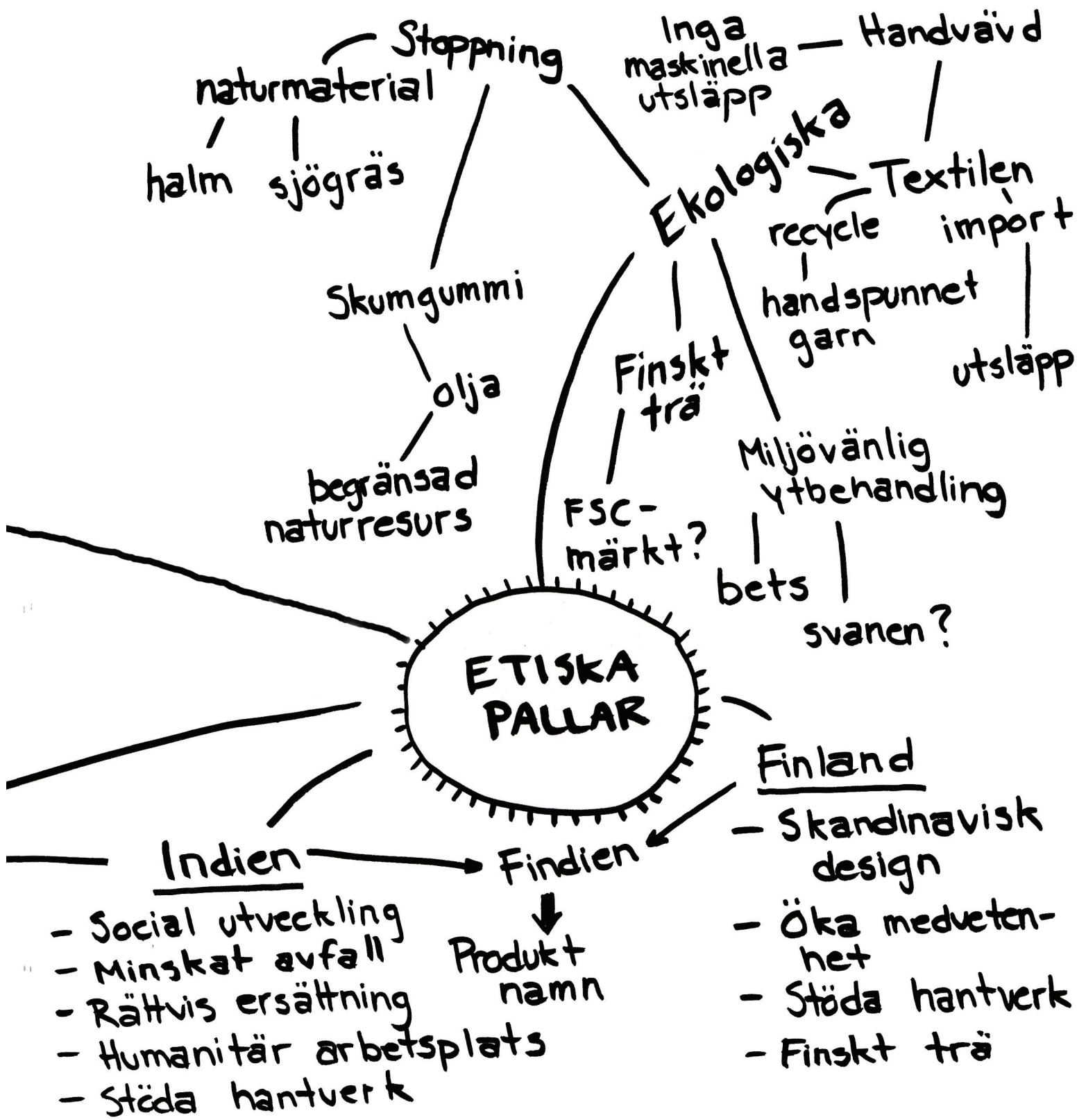
Svårt
att
granska

Möbel som
tilltalar
fler

Finland

Green
cargo

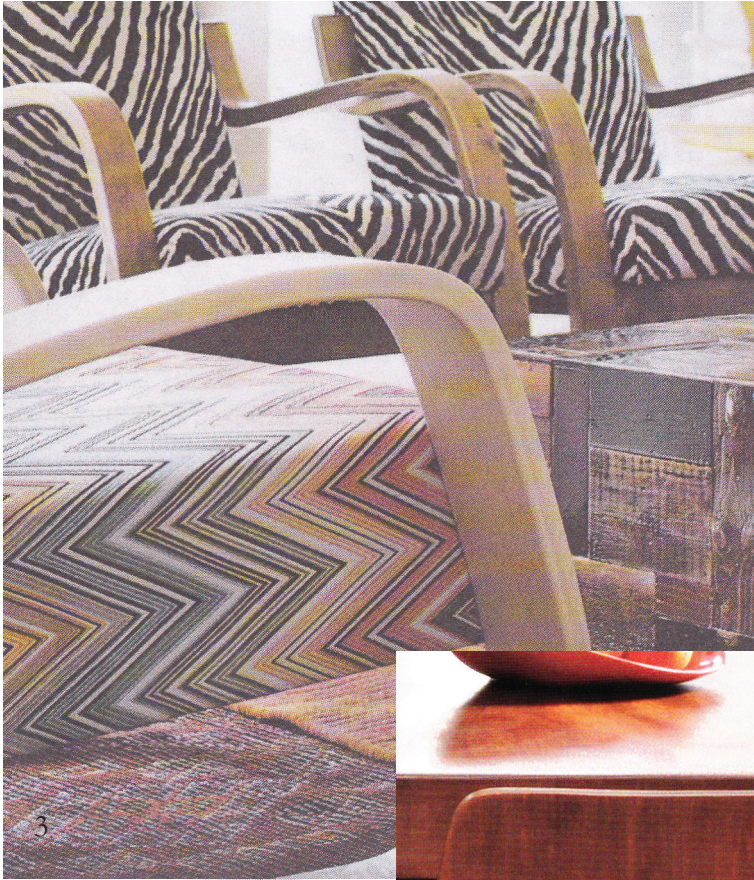
Måste lita
på leverant-
ören



3.2 MÅLGRUPP OCH INSPIRATION

Ett av mina mål med examensarbetet är att sprida vetskap om etisk formgivning. Ju mer produkter och formgivare som är aktiva inom detta ämne, desto mer kommer konsumenterna att lägga märke till denna nisch. Jag har med andra ord ingen specifik åldersgrupp eller samhällsklass som jag vill nå. Genom att själv ta kontakt med medier och återförsäljare har jag hela finska folket som målgrupp. Som inspiration till bänken och pallens form har jag den typiska skandinaviska designstilen som håller formspråket enkelt, i kombination med kuddarnas färgsprakande Insidka influens. Detta blir synligt i mina produkter med den klassiska böjda träfaneren som är typiskt skandinaviskt. I Magnus Englunds och Chrystina Schmitds bok *Scandinavian modern*, från 2006, beskriver de den skandinaviska designstilen som ett resultat av hårda tider. Skandinavien hade det ekonomiskt svårt efter det andra världskriget och därför inreddes hushållen sparsamt, praktiskt och med material som vi hade tillgång till. Med andra ord spelar trämaterial huvudrollen inom denna stil. Alvar Aalto var den som i Finland introducerade den böjda träfaneren i möbeldesign. Han ville tillämpa Bauhaus principer att böja stål, men istället använda ett enligt honom mer humant material. Under 50-talet var stilen som störst när den nådde USA. Stilen har egentligen aldrig dött ut och idag har den stor marknad både internationellt och nationellt. I mina produkter tillämpar jag Aaltos värderingar om materialval och håller formspråket avskalat. Längre fram i samma bok skriver Englund och Schmitd dessutom att skandinaver gärna färgsätter sina hus med hjälp av textilier (Englund & Schmitd 2006, s6, 14, 18, 33). Man kan inte påstå annat än att mina sittmöbler fungerar ypperligt som färgklickar för det finska folket. I produkterna kommer det att finnas ett intressant möte mellan skandinaviskt och indisk, mellan detaljerat och avskalat och mellan mjukt och hårt.





Bildkollage 3 : Samlade inspirationsbilder

INDIEN +
FINLAND
= FIN*DIEN*

PRODUKTNAMNET KOM TILL MIG I EN DRÖM.
DETTA KOMMER VARA GRUNDEN FÖR MITT
GRAFISKA MATERIAL OCH PRESSMEDDELANDE

3.3 SKISSER

Utgångspunkten har alltid varit någon sorts sittmöbel, för det går lätt att kombinera textil och trä i såna produkter. Jag ville skapa en sittmöbel som kan ställas i princip var som helst och som ryms var som helst. I ett tidigt skede av planeringen visade jag mina skisser för Ilse Berg och vi kom tillsammans överens om vilken modell som jag skulle fortsätta att utveckla. Eftersom vi båda har rätt lika smak och tycke var det inte svårt att komma fram till något beslut.

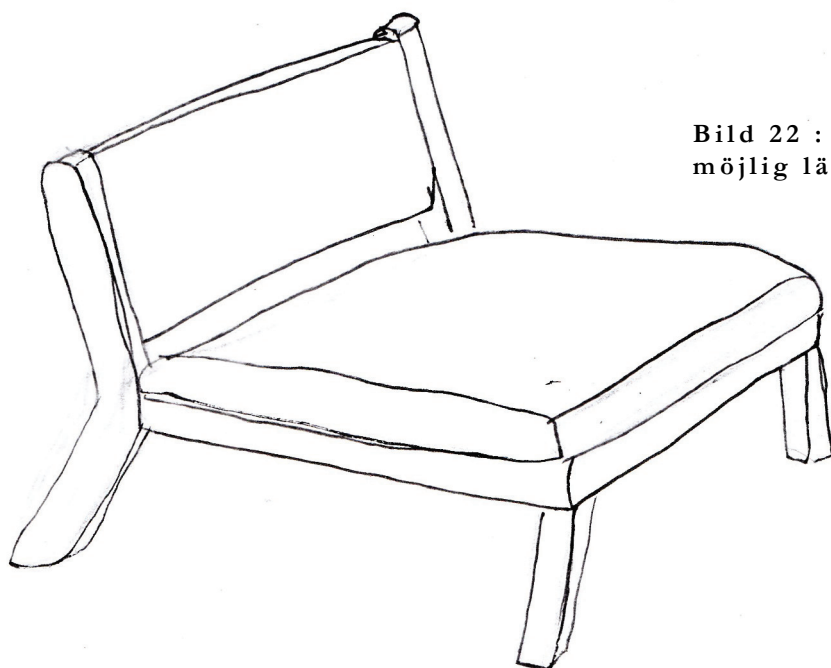


Bild 22 : Skiss på möjlig länstol.

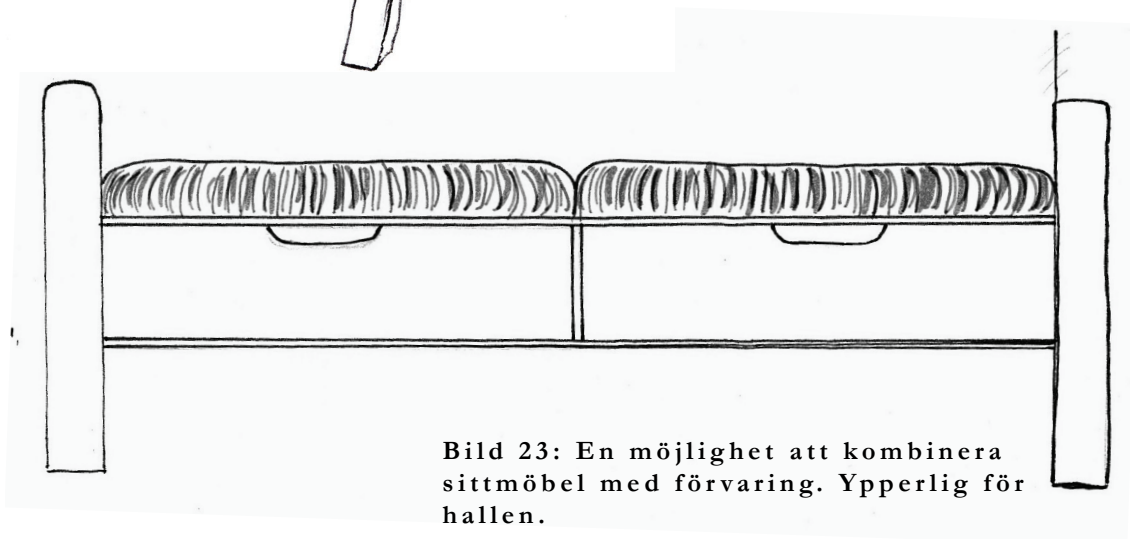


Bild 23: En möjlighet att kombinera sittmöbel med förvaring. Ypperlig för hallen.

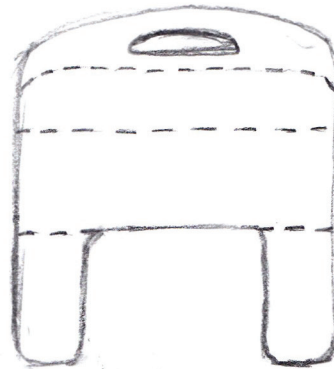
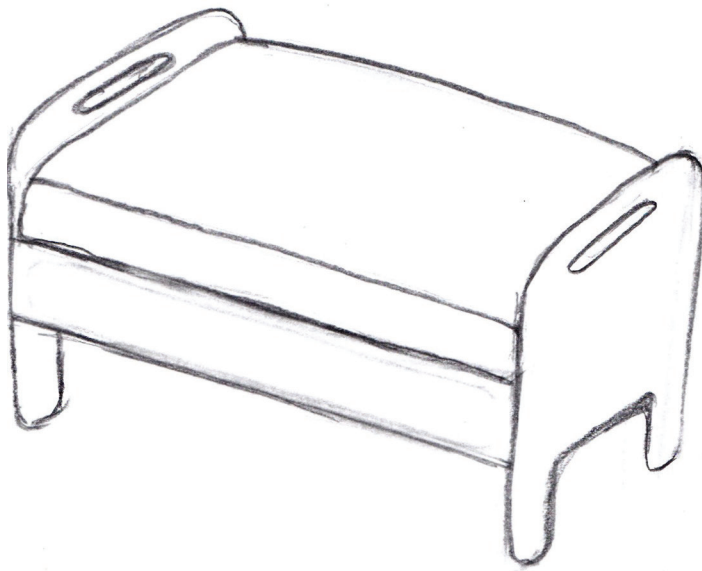


Bild 24: En av föregångarna till min produkt. Ytterligare en kombination av bänk och förvaring.

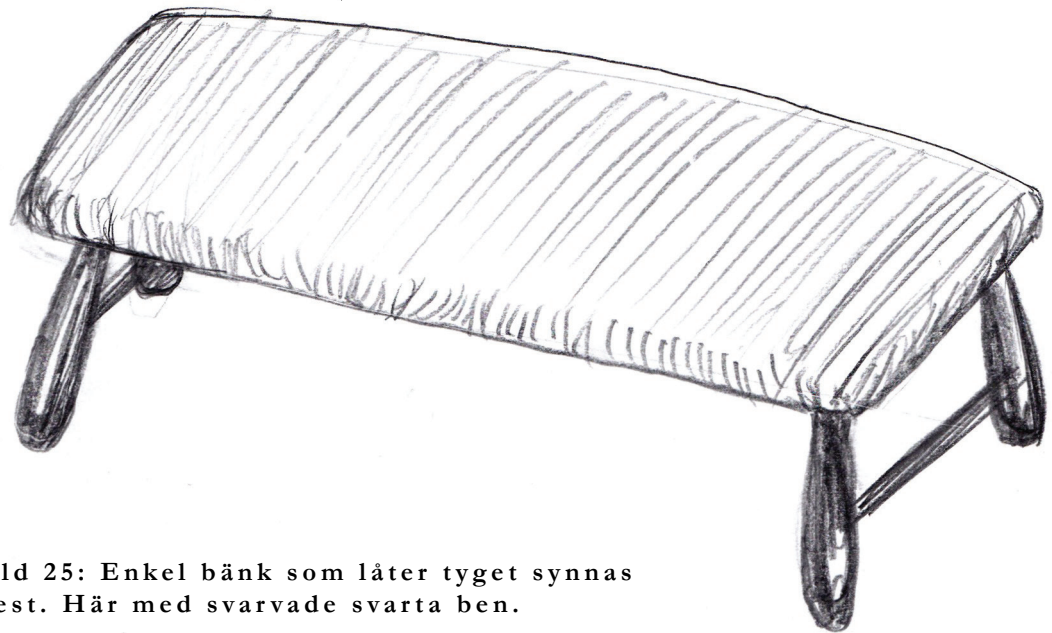


Bild 25: Enkel bänk som låter tyget synas mest. Här med svarvade svarta ben.

Bild 26: Kombination av de två föregående skisser. Bänk med lock och förvaring på insidan.

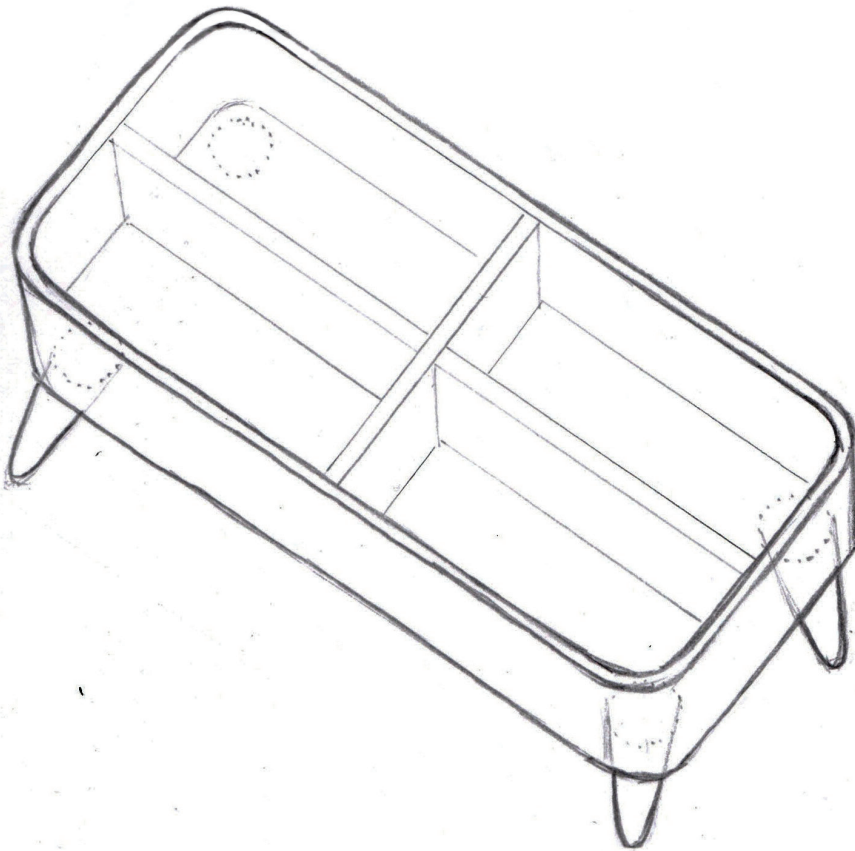
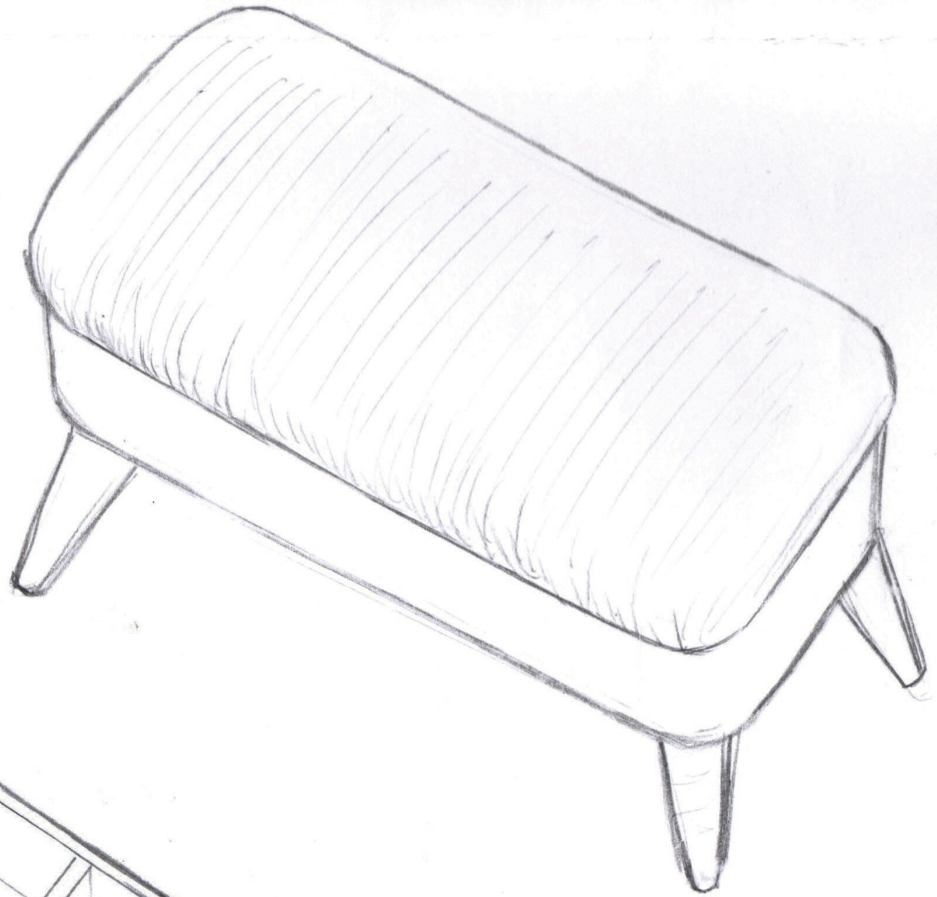


Bild 27 : Insidan av produkten ovan. Benen här är de samma som i mina tillverkade produkter.



Bild 28: Jag skissade inte så många barstolar. Det här är två idéer som jag hade med och visade Ilse.

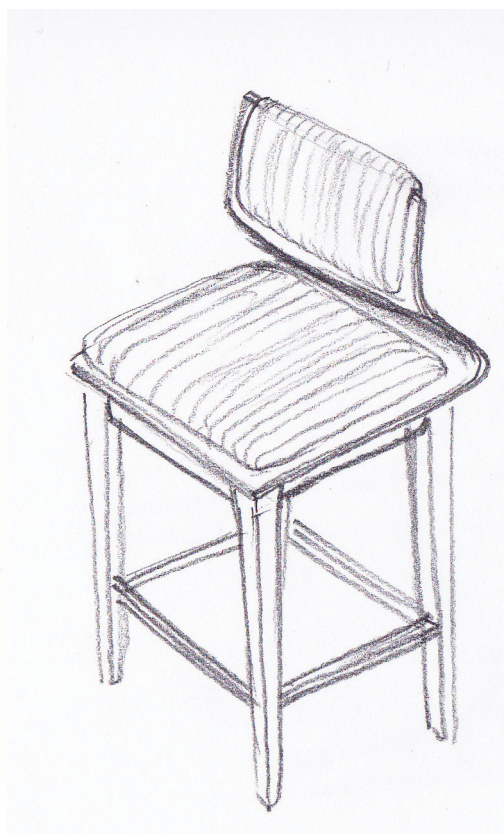


Bild 29: En stol med böjd fanér och höga ben.

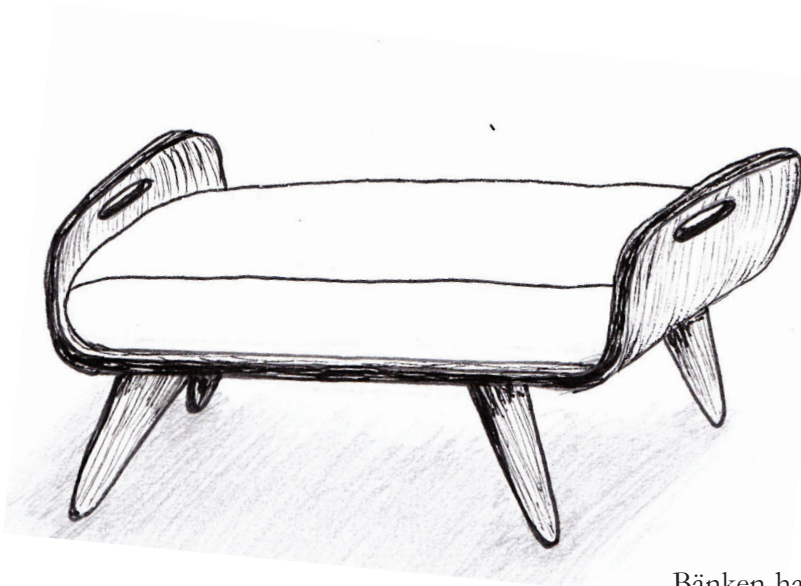


Bild 30: Det här är ursprungs skissen som jag och Ilse Berg valde att gå vidare med.

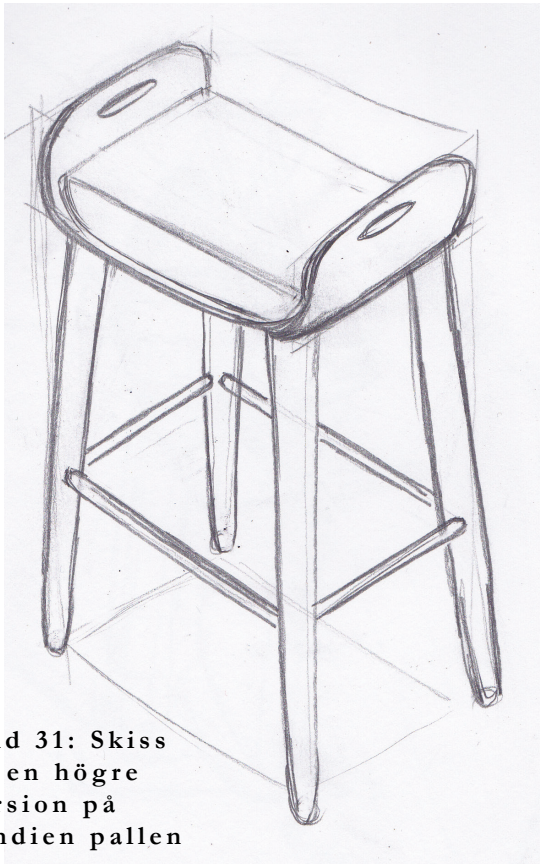


Bild 31: Skiss på en högre version på Findien pallen

Bänken har ett balanserat samspel mellan textil och trä. Den består endast av tre komponenter, benen, sittdelen och kudden. Redan i skisstadiet valde jag att göra stommens svart. Under mötet med Ilse Berg kom vi överens om att behålla den mörka färgen. Vi tyckte att det skulle passa bäst ihop med den textila delen. I framtiden finns det utrymme för att utöka serien med andra färgkombinationer, så som att lämna stommen träfärgad eller att tillverka en ny etisk textil. Efter att vi valt denna skiss kom vi överens om att jag kunde utveckla en liten serie av den. Till serien skulle det höra en bänk, en pall och en högre barpall. Jag valde att på skolan tillverka prototyper av pallen och bänken.

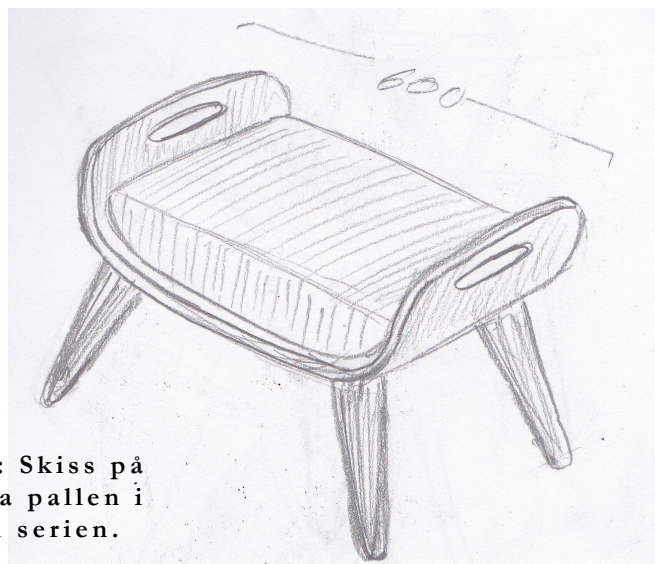


Bild 32: Skiss på den lilla pallen i Findien serien.

3.4 MILJÖ

Mina produkter är planerade så att de ska vara lätta att flytta, med hjälp av hantagen på sidorna. De kan i princip placeras var som helst. Bänken som jag har måttat till 120 cm passar exempelvis bra i fotändan av en säng. Man kan förvara prydnadskuddar från sängen på bänken under natten, eller lämna sina kläder på den när man går och lägger sig. Pallen kan ge en extra sittplats när man försöker få på sig skorna i hallen.

Den är hälften så lång som bänken, alltså 60 cm, vilket gör den till en rätt så bred pall. Jag vill inte att någon skall fastna mellan de höga kanterna och kanske väskan kan rymmas och sitta brevid en. Jag hoppas att sittmöblerna får en central roll i ett rum och att de förgyller hela rummet. Jag tror att de kan lyfta rummet med de sprakande färgerna.

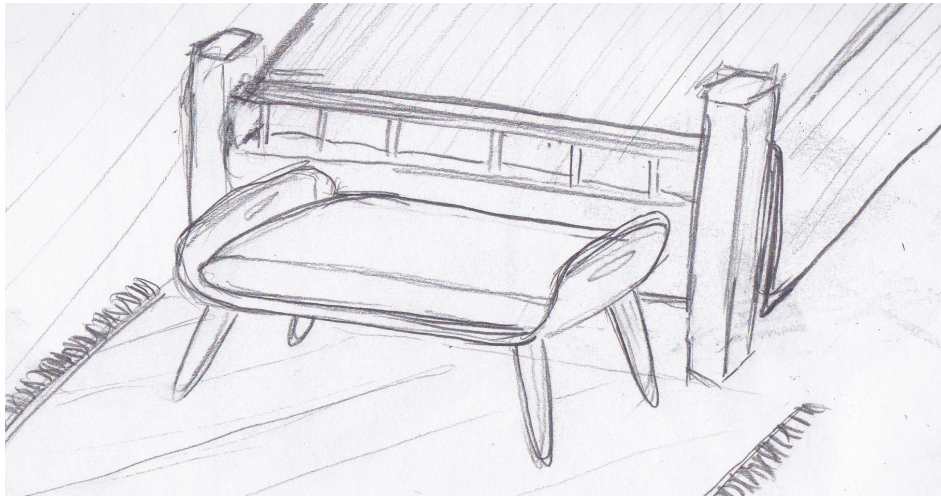
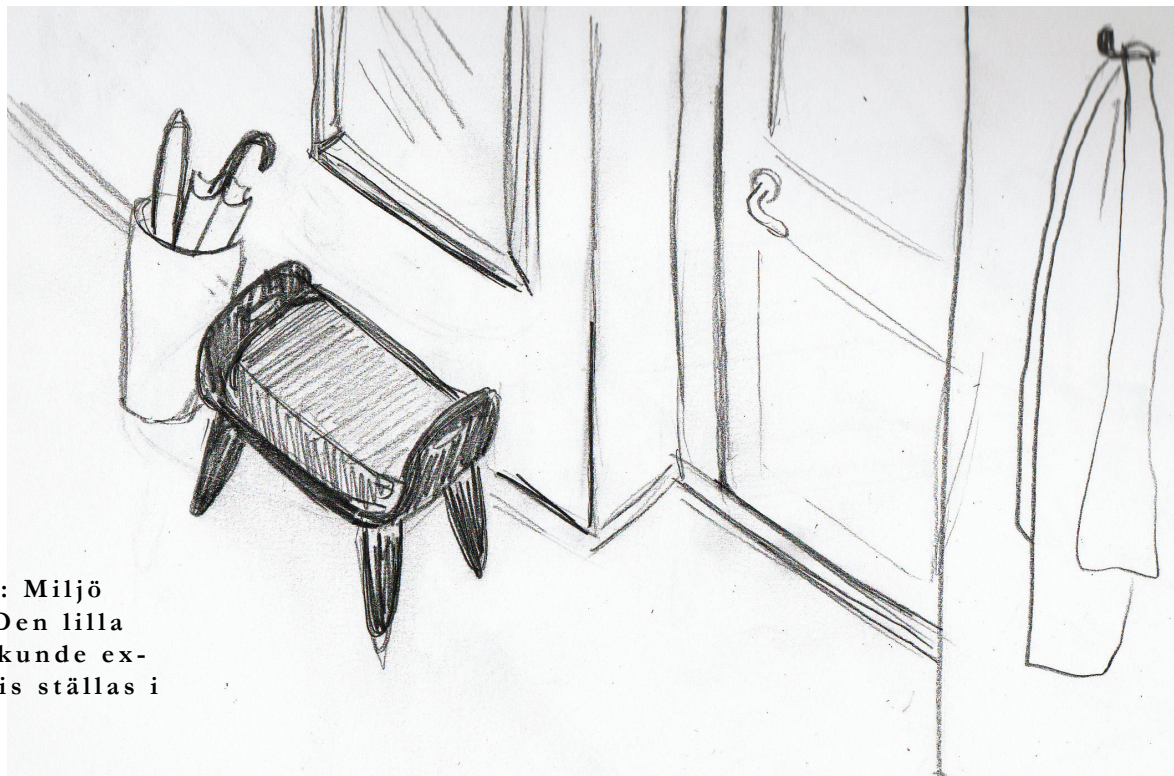


Bild 33: Miljö skiss. Findien bänken som är 120 cm passar bra i fotändan på en säng.



**Bild 34: Miljö
skiss. Den lilla
pallen kunde ex-
empelvis ställas i
hallen.**

3.5 RITNINGAR

Tack vare flera kurser i ritningsprogrammet Solid Works behövde jag inte ägna hemskt mycket tid på att få ner mina skisser till arbetsritningar på datorn. Det som jag var tvungen att tänka mera på var hur ribborna skall placeras under möblerna för att få bästa möjliga stöd. Denna ritningsprocess var inte klar på en gång utan jag återgick till ritningarna när jag kommit på någon ny lösning som var bättre eller bara mer estetisk. Med mycket tid över för att fundera kring det finstilla har man möjlighet att ändra sig flera gånger om. Därför var det bra att jag började med ritningarna i god tid. Hur jag skulle lägga fast ribbor under möblerna var något som

jag senare valde att tänka ut i verkstaden och se vilket alternativ som är mest logiskt. Ibland är det lättare den vägen när man har en produkt framför sig. Huvudsaken är att man har de största och viktigaste måtten klara. Det gör hela tillverknings processen mycket smidigare. Med hjälp av Solid Works får man även en bra tredimensionell helhetsbild om hur slutresultatet kommer att se ut. Programmet säger även till en om man har tänkt fel med någon vinkel eller något mått. Datorn kan vara en bra vän till formgivaren, trots att jag många gånger fruktar tanken att jobba framför en skärm hela dagarna.

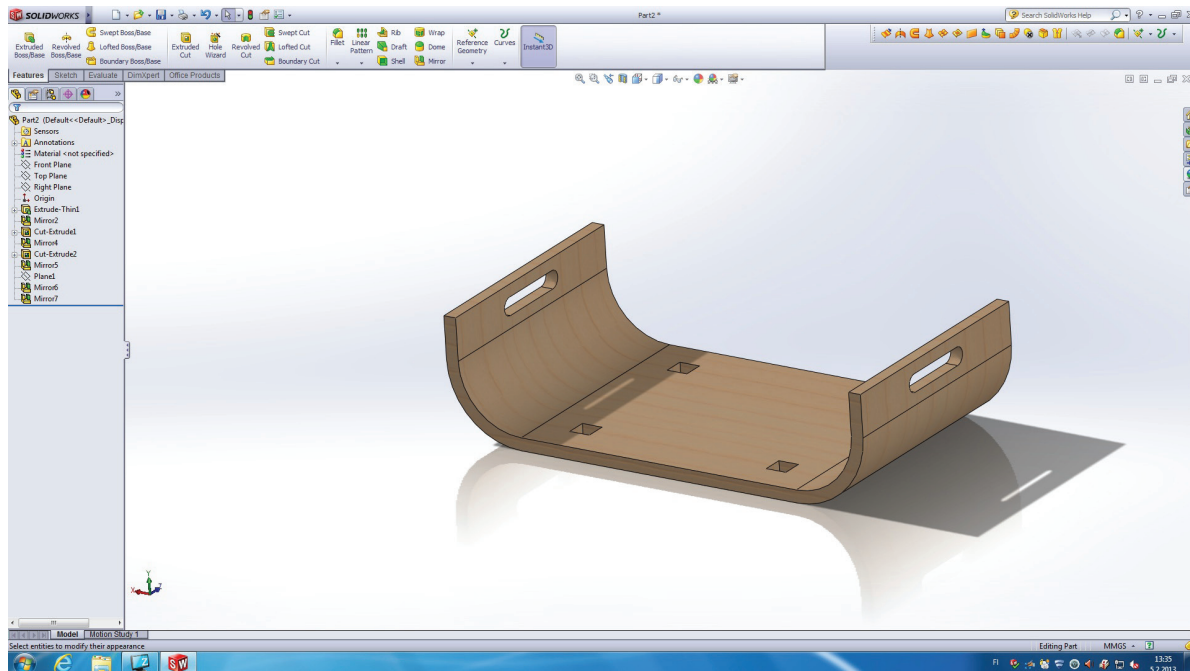


Bild 35: Ritningar under konstruktion

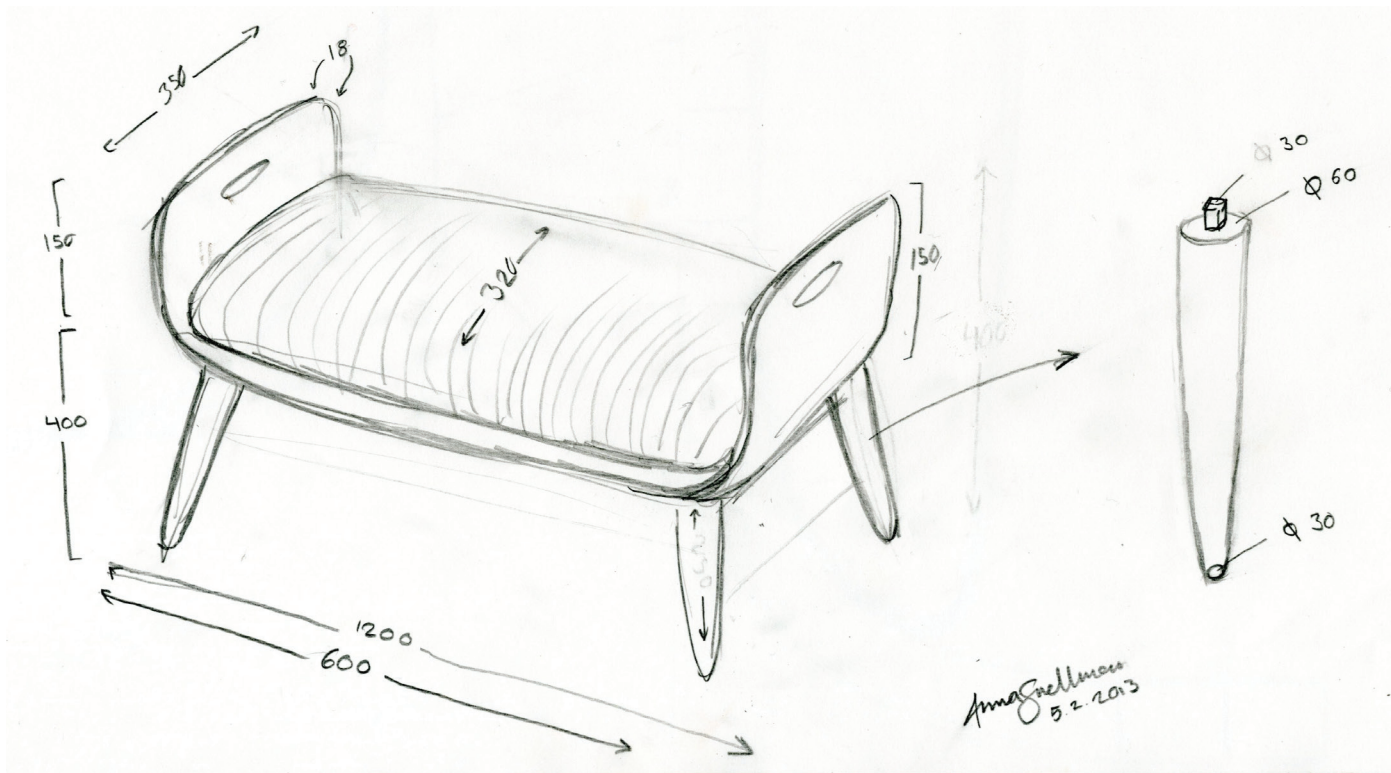


Bild 36: Skiss med mått
funderingar.

Under tillverkningen finns det alltid ett möjlighet att ändra sig gällande konstruktionen. Beroende på kuddarnas tjocklek valde jag till exempel att göra högre kanter. Det är bra när man tillverkar en prototyp och man märker vilka lösningar som verkar vara logiska på datorn men som gör det komplicerat i verkstaden. En sak som jag inte hade tänkt på var att den tjocka faneren gjorde böjningen för tung för vakumpåsen. Jag valde att inte göra en så tjock stomme som på ritningen. Materialet håller påfrestningen trots att slutprodukten är 15 mm istället för 18 mm.

I programmet Solid Works kan man även testa hur resultatet skulle se ut i olika träslag och med olika ytbehandlingar. Det är bra att testa olika möjligheter så att det färdigt finns idéer om jag i framtiden vill utöka utbudet av mina produkter.



Bild37: Obehandlad Björk.



Bild39: Svartmålad.



Bild38: Mahogny.



Bild 40: Svarta ben med rosenträ stomme.

3.6 TILLVERKNING

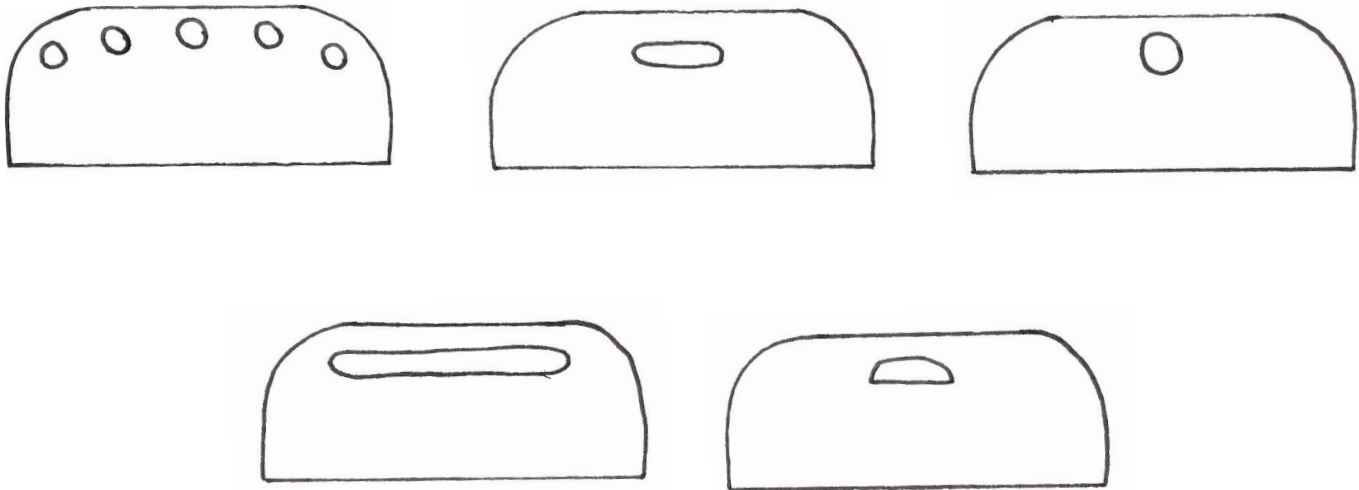
Tillverkningen av mina produkters prototyper delades upp i tre delar. Ilse Berg vävde tyget på Åland, jag tillverkade trästommen på skolan och kuddarna till mina möbler tillverkades på den finska skolan på andra sidan gatan till vår skola. Jag började med att svarva till mig ben i ask. Eftersom jag skulle svarva åtta ben tänkte jag att det är bäst att börja där. För att kunna svarva de runda benen, med så tjock radie, behövde jag först skapa tillräckligt tjocka bitar. Innan svarvningen passade jag på att säga ut tapparna färdigt, detta för att förenkla arbetet längre fram. Eftersom jag är ovan svarvare tog det mig ungefär en timme per ben att tillverka.

Som jag tidigare skrev ville jag enbart använda ask i mina produktern. Tyvärr så var leverantörens ask fanér slut och det skulle ta minst tre veckor innan de skulle få in mer material. Jag använde mig därför av det näst bästa, björk. Jag valde björk eftersom den är nästan samma nyans som asken. Eftersom mina sittmöbler kommer ha en så tjock böjd del, 1,5 cm, ville jag ha en lite tjockare fanér. Efter ytbehandlingen hoppas jag att skillnaden mellan sits delarna och benen inte är så markant.

När jag skulle böja sitsarna behövde jag först tillverka en böjform åt mig med rätt radie. Eftersom det är vanligt att böja fanér på skolan fanns det gott

om efterlämnade formar som jag kunde återanvända. Jag beslöt mig för att endast tillverka en form som jag kunde använda till både den långa och den korta sittmöbeln, genom att ta bort en del material i mitten av formen. Kanterna har samma radie så därför ville jag använda mig av samma form till båda möblerna.

När jag skulle börja med att forma bänk stommen visade det sig att vakumpåsen, var jag skulle böja fanéren, inte var tillräckligt stark för att böja allt material samtidigt. Det resulterade i att jag var tvungen att böja i tre omgångar. Det var tidskrävande och enerverande men resultatet blev som planerat, vilket är huvudsaken. På grund av den tidskrävande böjningsprocessen har jag valt att utesluta priskalkylen för dessa prototyper, dels också för att materialen inte helt och hållet stämmer. Prototyperna är som det första utkastet av en uppsats, det finns utrymme att ändra material och tekniker. Pallen och bänken skulle gå betydligt snabbare att tillverka med en större formpress som tillåter en att pressa hela formen på en gång. Vakumpåsen är inte den bästa tekniken för dessa produkter.



**Bild 41: Skisser
på olika handtag.**

Det visade sig i ett senare skede att jag hade tänkt fel gällande benens fastsättning i stommen. Hålen i den böjda formen, var benen skulle komma igenom, borde vara vinklade 10 grader för att passa tapparna. Kanske det hade varit en smartare lösning att i efterhand lagt till rund-tappar. För att lösa problemet filade jag kanterna så att tapparna rymdes in.

Efter lite konsultering med vår slöjdlärare Johan Keituri kom vi fram till den smartaste lösningen för ribborna under bänken. Benen och den själva stommen kändes väldigt stabil när jag provade att sätta ihop den utan lim. Trots detta valde jag ändå att behålla idén om att lägga stödrribbor under bänken. Jag tänkte att trots att den känns stabil just nu kan de längre fram behöva lite ribbor att stöda sig på. Under pallen valde jag att inte lägga en ribbapå längden som stöd i mitten. Pallen är hälften kortare än bänken och har därför inte samma behov av den typen av stöd.

Limningen kom att bli ett till enerverande projekt på grund av de vinklade benen. När jag lagt ribbor under hela konstruktionen så att alla ben är kopplade till varandra blev det lite spänningar här och där. När jag pressade på ena sidan lyfte ett annat ben på andra sidan, och så vidare. Med lite hjälp fick jag sist och slutligen alla ben på plats på bänken och limmet fick sitta och torka över en helg.

Efter att jag hade tillverkat bänken gick det betydligt snabbare att tillverka pallen. Konstruktionen av dessa två är så lika att det kändes som om den andra produkten tillverkades på rutin. Nu visste jag dessutom vilka problem jag kunde stöta på och hur jag skulle undvika dem. Bänken hade jag lackat med pensel för att jag trodde att träet skulle komma igenom bättre då. Nackdelen med att pensla var att det gick väldigt mycke lack åt. Därför beslöt jag mig för att sprutmåla pallen. Nu i efterhand är jag säker på att sprutmålningen är en smartare metod.





Bildkollage 4: Fotografier från tillverkningen på skolan.

PRODUKTFOTON



Bild 42: Findien pallen.



Bild 43: Findien bänken.



Bild 44: Detailbilder



Bild 45 : Miniserien Findien

3.7 GRAFISKT MATERIAL OCH PRESSMEDDELANDE

För att förmedla mitt budskap med produkterna har jag valt att planera ett produktkort som jag kommer att hänga fast i möblerna. Detta kort kommer även vara grunden för pressmeddelande som jag kommer att skicka ut till olika medier, så som lokaltidningar, inredningstidningar och bloggar. Jag måste även visa mitt koncept på ett snyggt sätt för att få återförsäljare intresserade av mina produkter. Produkterna i sig är ju endast halva arbetet och jag vill att åskådare samt eventuella kunder kan få ta del av berättelsen bakom möblerna och veta vad de står för. Produktkortet kommer jag att skriva på engelska eftersom jag inte vet vem som kommer att läsa det och jag vill inte exkludera någon. Pressmeddelandet skickar jag ut på svenska och finska, beroende på mottagare.

Findien är finsk färgstark formgivning som främjar den sociala utvecklingen i Indien. Som examensarbete har formgivnings studerande Anna Snellman, i samarbete med textilhantverkare Ilse Berg, planerat miniserien Findien som består av en pall och en bänk.

Examensarbetet Tusen och en pall behandlar ämnet etisk design, som ligger mig nära hjärtat. Kuddarna i möblerna är klädda med Ilse Bergs handvävda textil av silke- och bananfiber-garn som importerats från Indien. Detta garn är handspunnet i kvinnokooperativ. Där tar de tillvara på restbitar från textil fabriker som tillverkar de färggranna sari tygerna. Kooperativen säkrar kvinnornas självförsörjning och jobbar för lika rättigheter. Fromspråket i mina möbler är influerat av stilen skandinavisk stil, men har det där lilla extra tack vare det etiska mervärde. Trästommen är tillverkad av ansvarsfullt finländskt trämaterial och ytbehandlad med miljövänligt svart lack. Mitt mål är att, genom detta examensarbete, sprida kunskapen om denna typ av design ut till allmänheten och själv infiltrera mig, genom dessa produkter, på marknaden.

—Anna Snellman

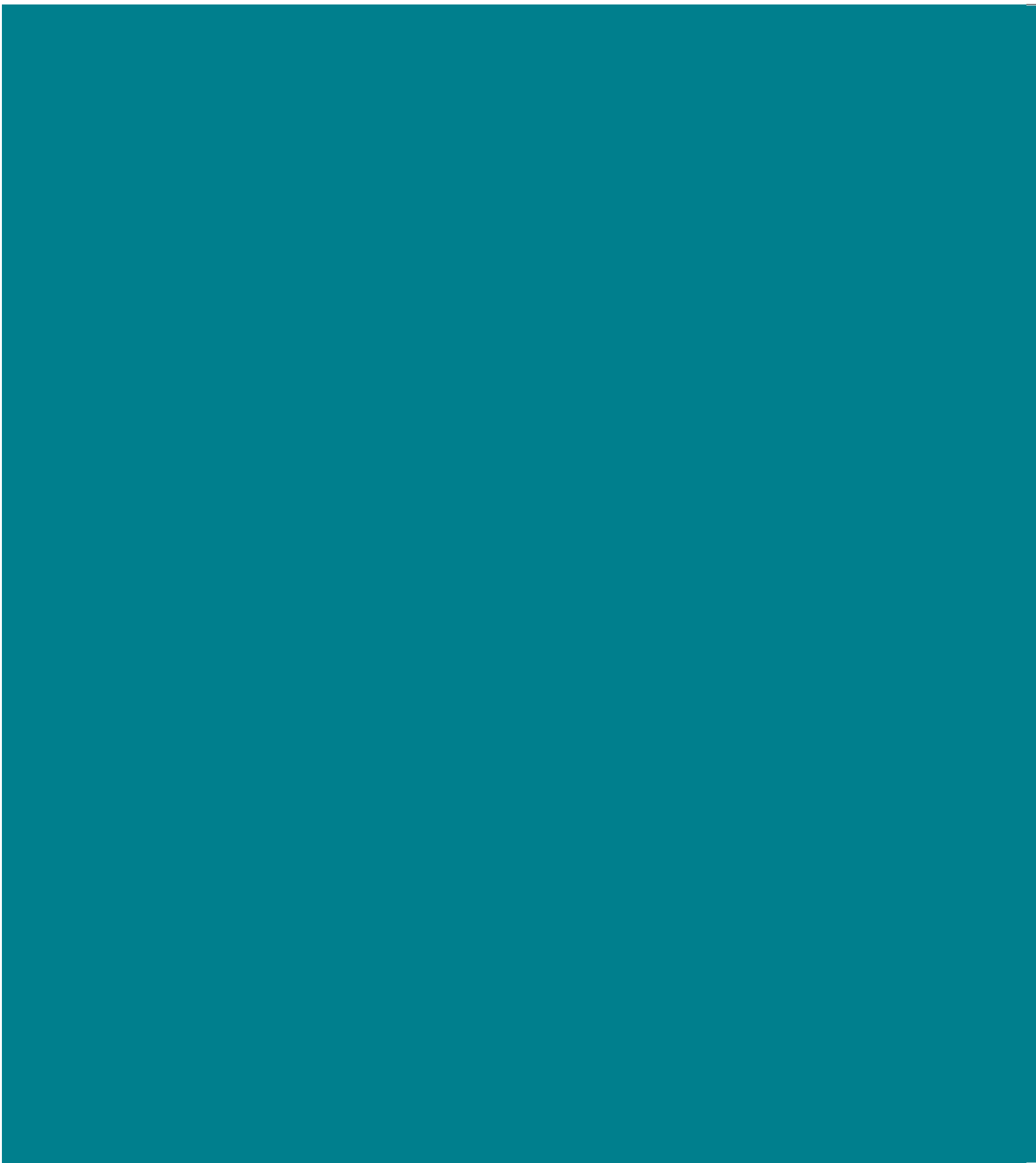


TUSEN OCH EN PALL

FORMGIVNING MED ETT MERVÄRDE



Bild 46: Omslaget på detta examensarbete kommer även fungera som omslaget på mina produktkort.



4

AVSLUTANDE DEL

“THE FUTURE BELONGS TO THOSE
WHO BELIEVE IN THE BEAUTY OF
THEIR DREAMS.”

- ELEANOR ROOSEVELT



4.1 ÅTERFÖRSÄLJARE

Det bästa vore om jag kunde hitta så många återförsäljare som möjligt med samma värderingar som mina produkter och som verkligen förstår budskapet med dem. Jag vill bevara hantverksskänslan och hålla på kvalitet före kvantitet. Därför kommer jag inte att söka mig till större möbelkedjor. Det passar inte in i produktprofilen. Butiker som säljer nordiskt hantverk vore det bästa. Liknande butiker som Salt, som värderar det lokalproducerade. Jag kommer till en början koncen-

trera mig på att hitta återförsäljare i Finland, med tanke på fraktkostnader och liknande. Exempel på möjliga återförsäljare kunde vara Loftet i Vasa, SALT i Mariehamn, Design Forum i Helsingfors och Finlands Hanverksmuseum i Jyväskylä. Att leta mig över till Sverige är inte uteslutet, men jag börjar i Finland. Det bästa vore om återförsäljare och producent kunde vara på samma ort för att minimera logistiken.

4.2 PRODUCENTER

I juni kommer jag inte längre vara en studerande vid Yrkeshögskolan Novia, och jag kommer inte heller längre ha tillgång till den underbara träverkstaden på skolan. Detta betyder att jag måste antingen hitta någon annan verkstad var jag kan fortsätta tillverka möbler eller hitta ett företag som kan göra det åt mig. Att skicka mina ritningar till ett litet snickeri och beställa pallar och bänkar utifrån efterfrågan vore en ypperligt lösning. Att hitta återförsäljare och producenter går lite hand i hand eftersom jag vill ha dem så nära varandra som möjligt. Viktigt är det också att jämföra prisskillnaderna. Vid sökning av producenter kommer jag att fokusera på den böjda fanérbiten och se till att verkstäderna har tillgång till bra utrustning för detta ändamål.

Min förra praktikplats Vaasan Verhoomo kunde vara en möjlighet för tillverkning av kuddarna. Mitt barnoms hem är 3 km från företaget och jag besöker Vasa regelbundet. Paula Sandström, som äger företaget, har arbetat inom branschen i över tio år och är väldigt duktig på vad hon gör. Eftersom jag har praktiserat hos Sandström, och hon är ensam företagare, så vill jag gärna beställa kuddar från henne i framtiden, förutsatt att beställningarna är lönsamma.

En möjlig producent för trästommen kunde vara Inred Ab i Mariehamn. För två år sedan gick jag in till deras verkstad av ren nyfikenhet och fick en rundtur i fabriken. Själva förklarar de på sin hemsida att de är tillräckligt stora för att klara omfattande leveranser, men tillräckligt små för att hålla personlig kontakt med beställaren (Inred Ab, u.å). Varför jag anser att detta snickeri kunde vara ett möjligt alternativ är på grund av deras specialisering i fanér. Företagets VD, Kenneth Boman, som visade mig runt i fabriken berättade att de har en expert på fanérsömnad. Jag tänkte också att det skulle vara bra att ha en producent på Åland som kan tillverka produkterna för SALT.

Mycket beror på hur många återförsäljare jag lyckas hitta och var största delen av försäljningen kommer att ske. Jag tänker lägga ribban högt och skicka ut så många förfrågningar som möjligt. Arbetet med att hitta återförsäljare och producenter tar inte slut samtidigt som examensarbetets deadline, utan detta har jag nu åtagit som ett längre projekt. Skam den som ger sig.

4.3 AVSLUTANDE DISKUSSION

Jag är glad över att jag valt detta ämne. Jag har fått betydligt mer insikt i vad etisk design innebär. Det handlar inte om en trend inom design, så som säsongers trendfärger och material, utan främst ett beteendemönster hos individer som vill ta ställning. Det är både på gott och ont enligt mig. En trend är kortvarig men kan nå stora massor på ett explosivt sätt. Genom att det inte är en trend har etisk design en möjlighet att utvecklas under en längre tid och kan leva kvar vid sidan av trenderna. Jag drar denna slutsats utifrån frågeformulärens svar om etisk design. Att hitta ett annat, mer beskrivande begrepp på denna typ av design har jag inte helt lyckats med. Förutom Mifukos begrepp "Reilu design". Kanske det inte finns något allmänt begrepp eftersom gruppen som idag är verksam inom det är så liten. Det var ett tidskrävande jobb men absolut värt det, att hitta miljövänligare material. I dagsläget finns det mycket miljömärkningar och certifikat som man kan utgå från, till exempel Fair Trade. Utöver det kan man även eftertrakta lokalproducerade material.

När jag har granskat vad som finns på den finska marknaden för denna typ av design har jag främst hittat företag som importerar färdiga produkter från U-länder. Kanske har jag hittat en ny affärsidé om att istället importera material och endast använda etiskt framkallade material i produktionen. Det här examensarbetet har fått mig att ännu mer än tidigare vilja jobba inom denna inriktning.

Jag har flera gånger läst att den största lyckan får man genom att hjälpa andra. Det är något som jag verkligen tror på. Dessutom vore det underbart att få göra det samtidigt som man jobbar inom en skapande bransch, som jag trivs så bra i.

Om jag skulle ha gjort någonting annorlunda skulle det vara tidsfördelningen. Jag blev så uppslukad av att hitta information om ämnet så jag reserverade för lite till till mina prototyper. Det tar alltid längre tid än väntat när man tillverkar den första möbeln. Jag är nöjd med examensarbetets layout och att jag har fått lära mig mera om programmet Adobe Indesign. Jag tror att det kommer vara bra kunskap i framtiden. Jag anser att jag har uppnått de mål som jag ställde upp för mig tidigare under vårterminen. Nu har jag mer insikt i hur finska företag arbetar för att gynna u-länder och jag är mer säker på att mina möbler hör till denna kategori.

Mitt mål att sprida kunskapen vidare gör jag nu genom att sätta detta examensarbete till tryck och inte sluta här. Det gäller nu att visa framfötterna för att väcka intresse. Det känns bra att min samarbetspartner Ilse Berg är lika motiverad som jag att gå vidare med dessa produkter. Det finns tusen och en pallar på marknaden, men enligt mig inte tillräckligt med medmännisklighet.

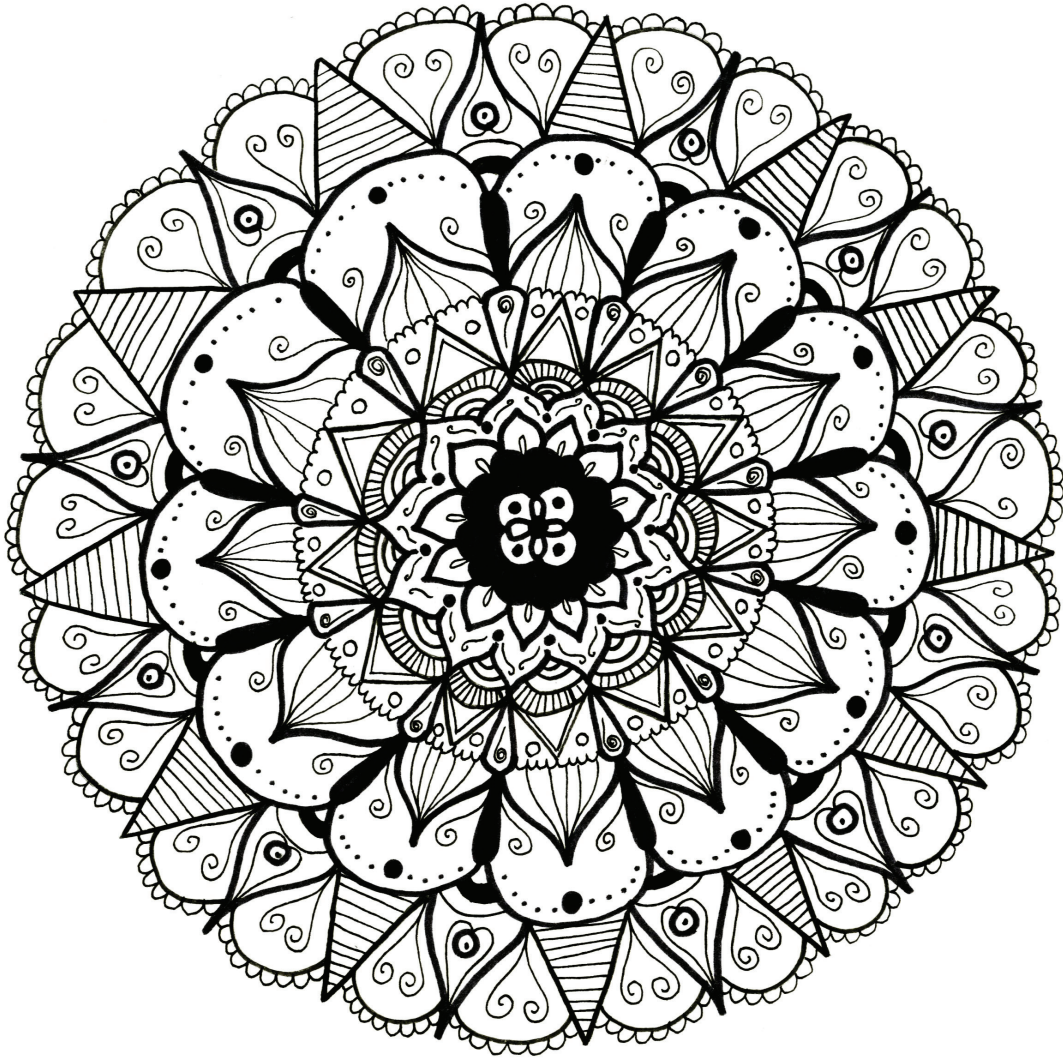
Ilse Berg uttrycker sig på följande sätt om vårt samarbete och om produkterna.

Med glädje gick jag med på att samarbeta med Anna Snellman i hennes slutarbete. Arbetet har löpt på bra och vi har lätt kommit överens om riktlinjer kring hur vi ska gå vidare vid varje moment. För oss båda har det varit tilltalande att fundera över den etiska delen av att producera nya föremål. Jag personligen är mycket för det handgjorda och äkta när jag planerar nya inköp till mitt eget hem och självklart när jag producerar mina egna alster till försäljning till vår butik SALT i Mariehamn.

Jag gillar slutprodukten som Anna har tillverkat. Tyget passar bra ihop med pallen och bänken vilket skapar en fin helhet. Jag önskar att vi hittar ett sätt att få möbelen i produktion och att vi kan fortsätta vårt samarbete efter att Anna har avslutat sina studier i Åbo. Jag som konsthantverkare skulle gärna se att bänkarna skulle tillverkas för hand av Anna själv eller av ett snickeri som har en hantverksmässig verksamhet i liten skala. Jag tycker även att vi måste ut med produkten och kolla intresset tex på möbelmässor. (Personlig kommunikation med Berg, 2013.04.21).



Anna Snellman, +35850 4144999, anna-snellman@hotmail.com



KÄLLFÖRTECKNING

- Berg, I** (2013). Samarbetspartner och textilhantverkare, Personliga möten och e-post kontakt.
- Carlsson, M** (2013.03.04). Ilse Bergs garnleverantör, kontakt via e-post.
- Chapman, J** (2011). *Emotionally durable design – objects, experiences & empathy*. London & WashingtonDC. Earthscan.
- Englund, M & Schmidt, C** (2006). *Scandinavian modern*. London. Ryland Peters & Small.
- Mollerup, P** (2007). *Design att leva med*. Stockholm. Carlsson bokförlag.
- Fair Trade** (u.å). Bomull. <http://fairtrade.se/produkter/bomull/> (hämtat: 2013.03.15).
- Finlands Hantverksmuseum** (2009). Forskning och dokumentering. <http://www.craftmuseum.fi/svenska/forskning.htm> (hämtat: 2013.03.02).
- Forest** (2011). Vilken är skogens sociala och ekonomiska betydelse för finlandarna? http://www.forest.fi/met-sanmerkitys/index_sv.html (hämtat: 2013.03.02).
- Fruflora** (u.å). Bananfiber Blue Maroon. <http://www.fruflora.se/visaprodukt.aspx?id=216> (hämtat: 2013.03.12).
- Global Mamas** (2013). Fair Trade. <http://www.globalmamas.org/Info/3-FairTrade.aspx> (hämtat: 2013.03.02).
- House of Fair Trade** (2013). MKS - Madhya Kalikata Shilipangan (Indien). <http://www.housefairtrade.se/producenter/asien/mks/> (hämtat: 2013.03.02).
- Impiö, M** (2013.02.25). delägare av designföretaget Mifuko, kontakt via e-post.
- Inred Ab** (u.å). Om Inred. <http://www.inredab.com/kontakt.html> (hämtat: 2013.03.15).
- Kurbits** (2012). Hantverk i samarbete från hela världen. <http://www.kurbits.nu/?s=mum> (hämtat: 2013.03.01).
- Mifuko** (u.å). How Mifuko works. <http://www.mifuko.fi/mifuko/en/how-mifuko-works> (hämtat: 2013.02.24).
- Mum's** (u.å). About. <http://mums.fi/> (hämtat: 2013.02.24).
- Nodiska** (2007). Livskraft. <http://www.nordiska.fi/> (hämtat: 2013.03.12).
- Puro, O** (2013.02.24). grundare till designföretaget Mum's, kontakt via e-post.
- Rampell, L** (2008). *Designdarwinismen – homo kapitalismus del 1*. Stockholm. Gábor Palotai Publisher.
- Reilu Kauppa** (2011). Puuvilla. <http://www.reilukauppa.fi/tuotteet/tuotteet0/puuvilla/> (hämtat: 2013.03.15).
- Rättvis Handel** (u.å). Nätverket rättvis handel – Etisk handel. http://www.rattvishandel.net/fairtrade/etisk_handel.aspx (hämtat: 2013.03.02).
- SALT** (2013). Ilse Berg. <http://www.salt.ax/ilse> (hämtat: 2013.02.22).
- Sirkkiä, P** (2013.03.05). Lektor på Turun Ammattikorkeakoulu, Diskussioner kring dynornas framställning.
- Tikkurila** (2012). Rakennusmateriaalien päästöluokitus M1. http://www.tikkurila.fi/kotimaalarit/tuotteet/tuotteetiedot_aakkosjarjestyksessa/m1-tuotteet (hämtat: 2013.03.11).
- Vaahtomuovi** (u.å). Vaahtomuovit. <http://www.vaahtomuovi.net/node/16> (hämtat: 2013.03.11).
- Wikipedia** (2013). Etik. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Etik> (hämtat: 2013.02.24).



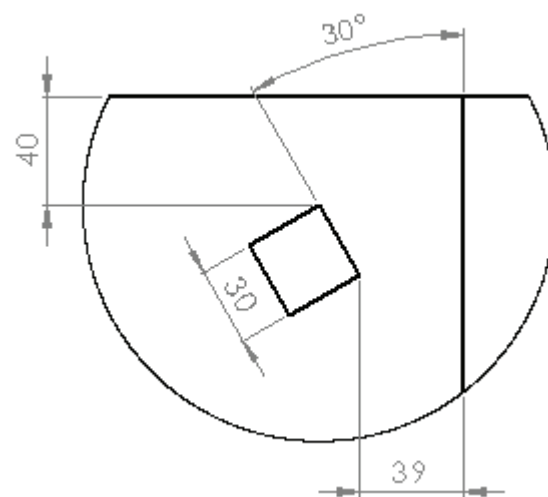
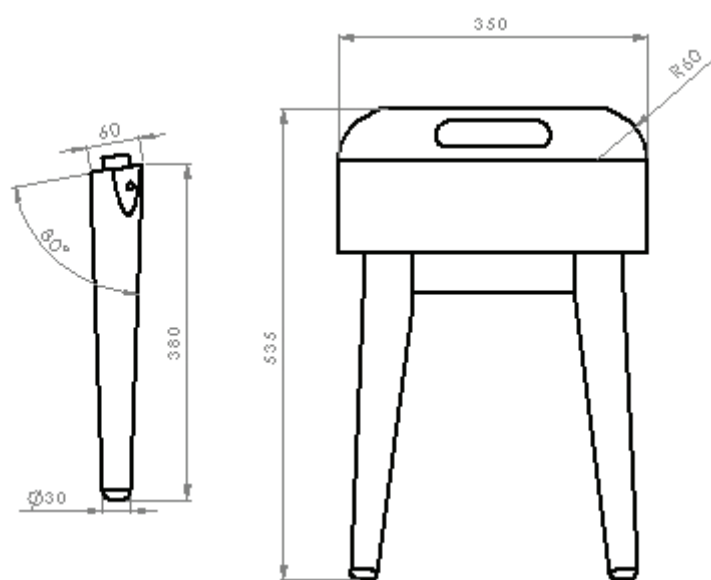
BILDREGISTER

- Bild 1:** Indiska (2012). <https://indiska.com/press-images/pressinterior> (hämtat: 2013.03.15)
- Bild 2:** House of Fair Trade (2013). Fått bilden på e-post av Jesper Jones , 2012.03.04.
- Bild 3:** Mum's (u.å). <http://mums.fi/press/> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 4:** Mifuko (u.å). <http://www.mifuko.fi/mifuko/gallery/Press/Press-Kuvat-Photos/63> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 5:** Mum's (u.å). <http://mums.fi/press/> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 6:** Ilse Berg (2013). <http://www.salt.ax/ilse> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 7:** Iles mattor (2013). <http://ilse.salthantverk.com/#0.11> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 8:** House of Fair Trade (2013). Fått bilden på e-post av Jesper Jones , 2012.03.04.
- Bild 9:** Bild på silkestyger. Fotografo av Anna Snellman (2013/03)
- Bild 10:** Mifuko (u.å). <http://www.mifuko.fi/mifuko/gallery/Press/Press-Kuvat-Photos/63> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 11:** Fotografi av Ann-Sofie Kunell (2013/03)
- Bild 12:** House of Fair Trade (2013). Fått bilden på e-post av Jesper Jones , 2012.03.04.
- Bild 13:** Fotografi an Anna Snellman (2013/03)
- Bild 14:** Fotografi an Anna Snellman (2013/03)
- Bild 15:** M1- märkning (u.å). www.finselena.com (hämtat: 2013.03.12).
- Bild 16:** Tillverkad i Finland logo (u.å). Fiskalin arvot. fiscal.palvelut.uusisuomi.fi (hämtat: 2013.03.12)
- Bild 17:** Iles Piki textil. Fotografi av Anna Snellman (2013/03)
- Bild 18:** Mum's (u.å). <http://mums.fi/press/> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 19:** House of Fair Trade (2013). Fått bilden på e-post av Jesper Jones , 2012.03.04.
- Bild 20:** Fotografi av Anna Snellman (2012/06)
- Bild 21:** Produktfoto på Ilse Bergs sjalar (2013) <http://www.salt.ax/ilse> (hämtat: 2013.03.15).
- Bild 22 - 34:** Skiss av Anna Snellman (2013)
- Bild 35:** Skärmfoto av Anna Snellman (2013/02)
- Bild 36:** Skisser av Anna Snellman (2013/03)
- Bild 37-40: 3D bilder av Anna Snellman (2013/04)
- Bild 41 :** Skiss av Anna Snellman
- Bild 42 - 45: Produktfoton av Anna Snellman (2013.04.06)**
- Bild 46: Grafisk formgivning av Anna Snellman (2013)**
- Bildkollage 1:** Mifukos produktbilder (u.å). <http://www.mifuko.fi/mifuko/gallery/Press/Press-Kuvat-Photos/63> (hämtat: 2013.03.15).
- Bildkollage 2:** Mum's produktbilder (u.å). <http://mums.fi/press/> (hämtat: 2013.03.15).
- Bildkollage 3:** Samlade inspirationsbilder. 1, Deko 3/2011 s.33. 2, Deko 7/2011 s.57. 3, Arteks inspirations tidning 2011 s.4. 4, Arteks inspirations tidning 2011 s.17. 5, Deko 3/2011 s.35. 6, Arteks inspirations tidning 2012 s.23.
- Bildkollage 4:** Anna Snellmans fotografier från tillverkningen på skolan (2013)
- Mindmap 1:** Mindmap skissad Av Anna Snellman (2013/03).
- Mindmap 2:** Mindmap skissad Av Anna Snellman (2013/03).

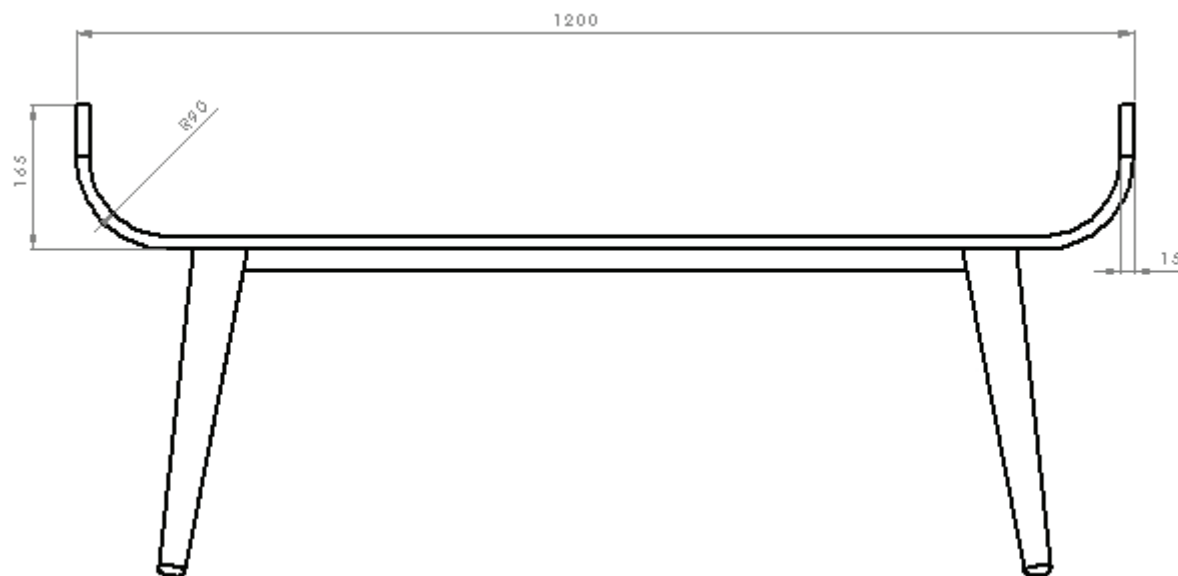
FRÅGEFORMULÄR / KYSELYLOMAKE

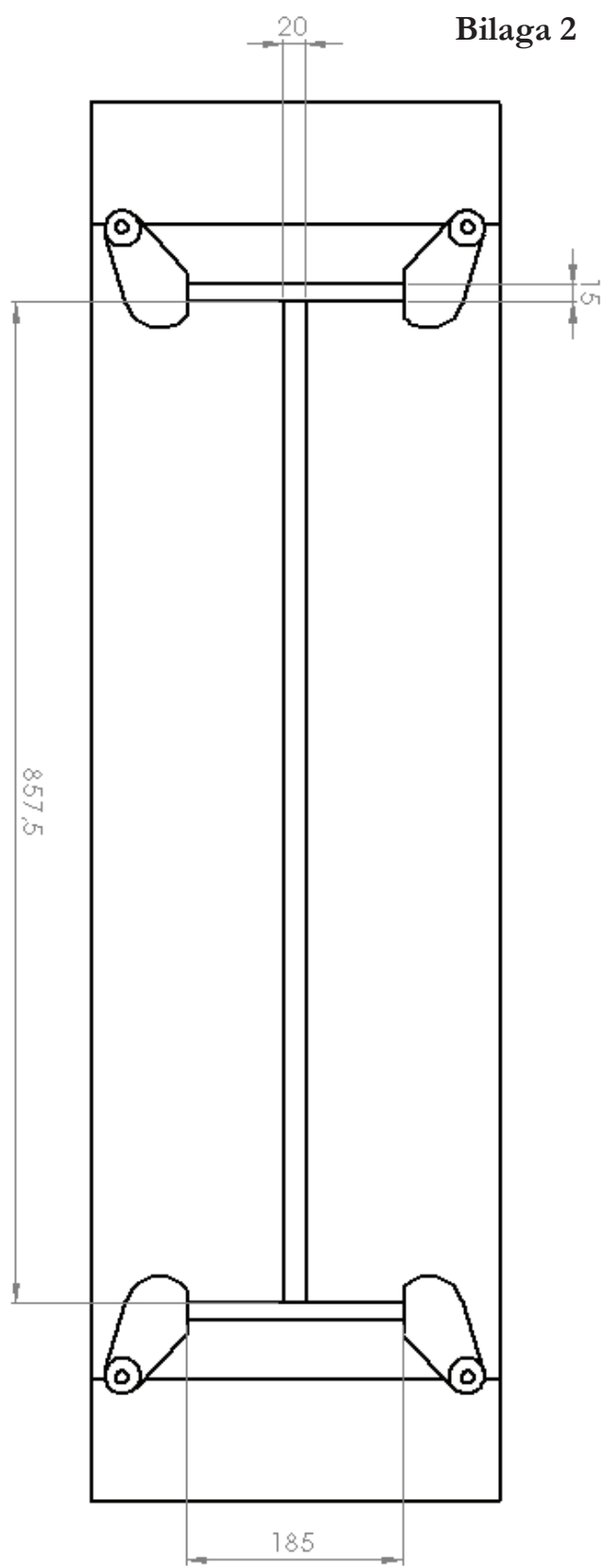
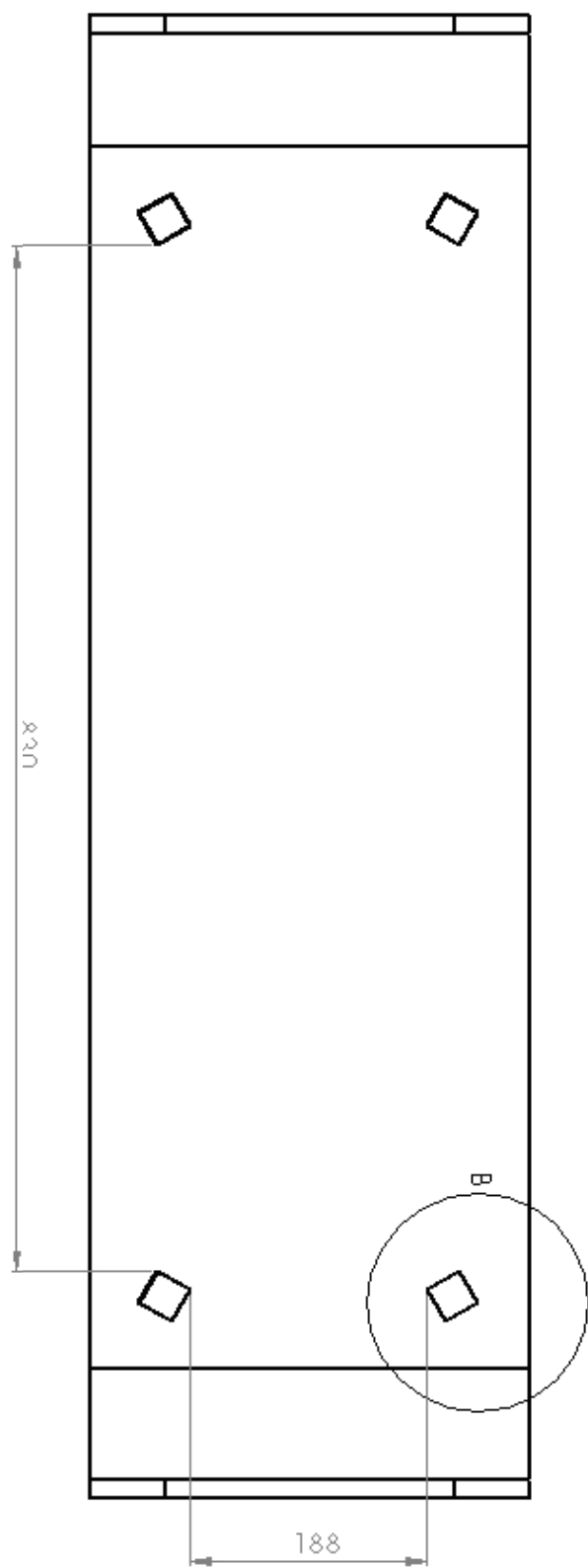
1. Vad innebär etisk design för Er? / Mitä eettinen muotoilu merkitsee Teille?
2. Finns det marknad i Finland för etisk design? /
Onko Suomessa markkinoita eettiselle muotoilulle?
3. Vad är Ert företags viktigaste budskap? / Mikä on yrityksenne tärkein viesti?
4. Varför arbetar ni med utländska producenter? /
Miksi teette työtä ulkomaalaisten tuottajien kanssa?
5. Tror ni att etiskt framkallad design är en växande trend? /
Onko eettinen muotoilu Teidän mielestänne kasvava trendi?
6. Hurudana problem har ni stött på inom er verksamhet? /
Minkälaisia ongelmia olette kohdanneet toiminnassanne.

YRKESRITNINGAR BÄNKEN

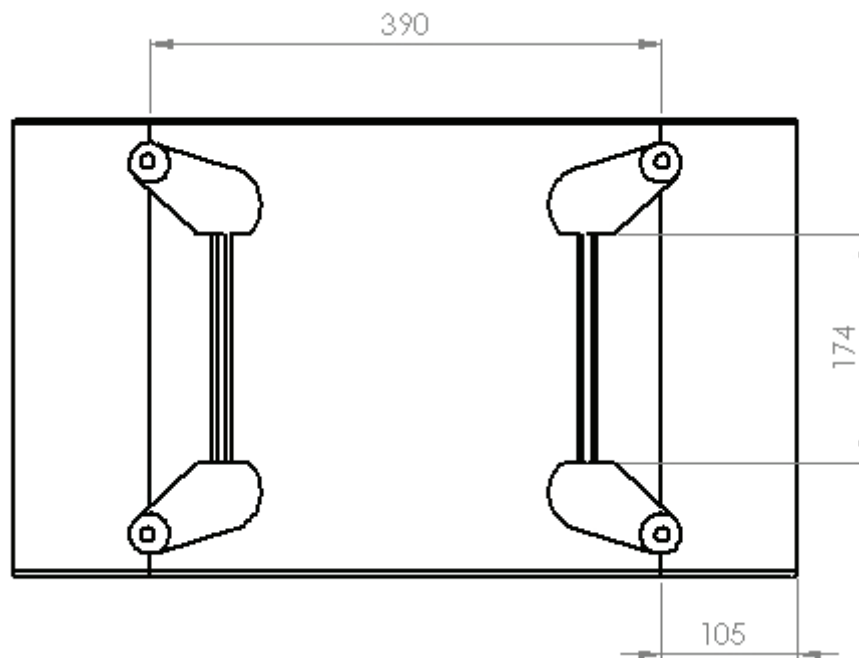
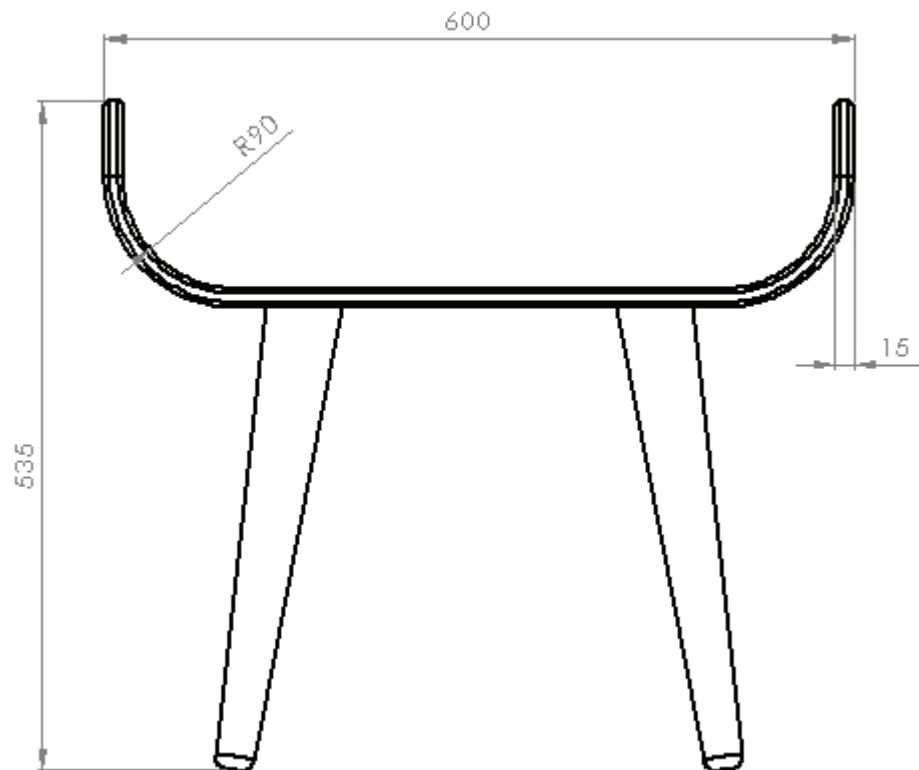


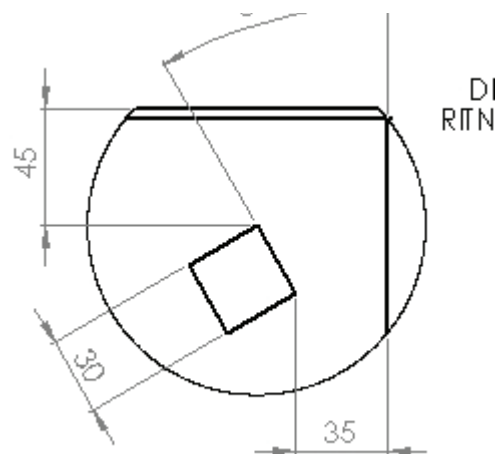
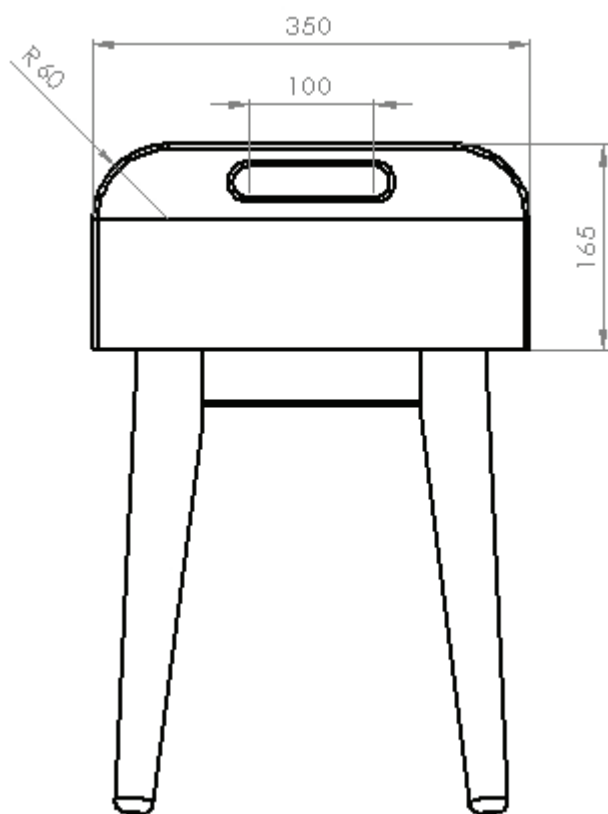
DETALJBILD



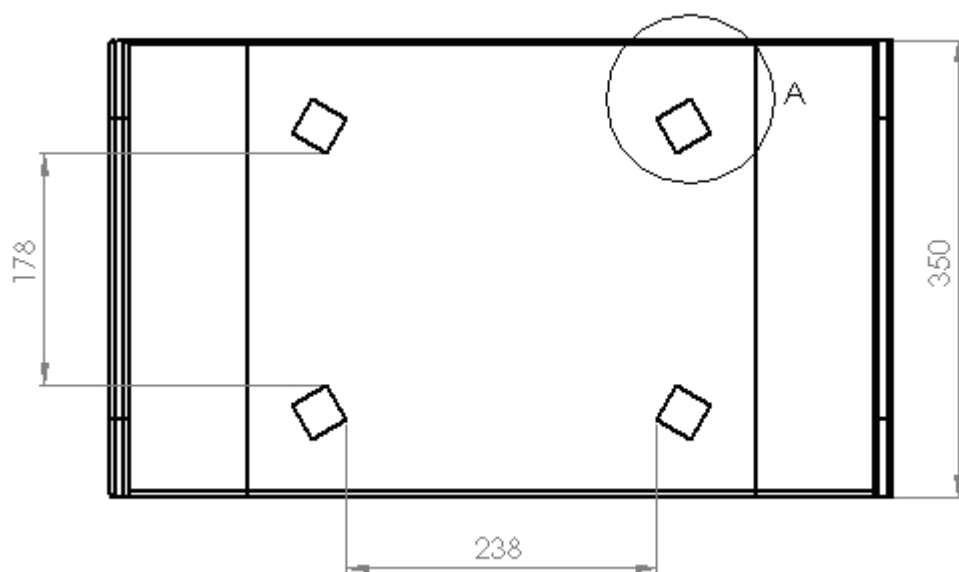


YRKESRITNINGAR PALLEN





DETALJBILD



YRKESRITNINGAR KUDDARNA

Bilaga 4

